

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

здобувача Акуленко Вікторії Юріївни _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ольшевська Ірина Петрівна _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Столярчук Я.М.

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант) освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

_____ Ярослав СТОЛЯРЧУК
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

_____ Ярослав СТОЛЯРЧУК
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Акуленко Вікторії Юріївні

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «__» _____ 20__ р. № __

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:

статистичного управління Європейського союзу (ЄС), даних та звітах Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Національного банку України.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади дослідження процесів інтеграції мігрантів
Розділ 2	Оцінка інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС
Об'єкт дослідження:	Процес інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи
Предмет дослідження	Виступають механізми, чинники та наслідки процесу інтеграції мігрантів у європейський ринок праці, а також оцінка ефективності існуючих стратегій в умовах кризи
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Дослідити особливості інтеграції мігрантів у ринок праці Європейського Союзу в умовах сучасної міграційної кризи, виявити основні проблеми та перспективи цього процесу, а також надати рекомендації щодо його вдосконалення

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

Сутність та природа сучасної міграційної кризи в ЄС, Методичні підходи оцінки інтеграції мігрантів, Політика ЄС щодо інтеграції мігрантів

У розділі 2

Масштаби та динаміка трудової міграції українців до ЄС, Соціально-економічні ефекти інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС, SWOT – аналіз інтеграції мігрантів у ринок праці на прикладі Польщі. Політика регулювання інтеграції українських мігрантів в ринок праці ЄС

Завдання підготував науковий керівник

«___» _____ 20__ р.

І. П. Ольшевська

Завдання одержав здобувач

«___» _____ 20__ р.

В. Ю. Акуленко

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 74 сторінок, 3 таблиці, 12 рисунків, список використаних джерел з 59 найменувань.

«Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

Об'єктом дослідження є процес інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи.

Предметом дослідження виступають механізми, чинники та наслідки процесу інтеграції мігрантів у європейський ринок праці, а також оцінка ефективності існуючих стратегій в умовах кризи

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи – дослідити особливості інтеграції мігрантів у ринок праці Європейського Союзу в умовах сучасної міграційної кризи, виявити основні проблеми та перспективи цього процесу, а також надати рекомендації щодо його вдосконалення.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- Проаналізувати теоретичні основи міграційних процесів та їхній вплив на ринок праці країн-реципієнтів.
- Оцінити сучасні тенденції та масштаби міграції українців до ЄС у контексті міграційної кризи.
- Визначити ключові проблеми українських мігрантів під час інтеграції в економіку країн ЄС.
- Дослідити вплив інтеграції українських мігрантів на ринок праці та економічний розвиток країн Європейського Союзу.
- Вивчити практики та механізми, що використовуються в ЄС для інтеграції мігрантів у ринок праці, та оцінити їхню ефективність.
- Надати рекомендації щодо вдосконалення процесу інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС.

Практичне значення отриманих результатів з дослідження можуть бути використані при розробці політики інтеграції мігрантів у ринок праці країн ЄС, зокрема українських мігрантів. Практичні рекомендації, сформульовані в роботі, можуть допомогти вирішити проблеми з працевлаштуванням і адаптацією мігрантів, підвищенню їхньої участі в економічному житті країн-реципієнтів, а також вдосконаленню програм соціальної та професійної підтримки. Крім того, отримані висновки можуть бути корисними для українських державних установ у формуванні політики повернення мігрантів і забезпечення їх ефективної реінтеграції на батьківщині після завершення міграційної кризи.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2025.

Рік захисту роботи 2025.

Ключові слова: інтеграція мігрантів, ринок праці ЄС, міграційна криза, українські мігранти, трудова міграція та інтеграція.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
факультету Міжнародної економіки і менеджменту
АКУЛЕНКО ВІКТОРІЇ ЮРІЇВНИ
на тему: Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи

1. Актуальність теми: Інтеграційна політика країн Європи розвивається в напрямку прийняття мігрантів у своє суспільство, поєднання економічних, соціальних, культурних та інших переваг міграційного процесу. Незалежно від наявної загальної політики ЄС, кожна країна, в залежності від внутрішніх пріоритетів обирає свій комплекс міграційних послуг, м'яку або жорсткішу політику інтеграції до мігрантів. Додатковим викликом стала міграційна криза, яка пов'язана з масовою міграцією українських громадян на початку військової агресії РФ, де головними питаннями є забезпечення фізичної, соціальної, економічної та політичної безпеки. Також слід зосередитись на проблемах ринку праці країн що приймають, де недостатньо ефективними виявляються існуючі методи стимулювання мігрантів до зайнятості, наявність безробіття та низького рівня доходів.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: у роботі автором комплексно розкрито сучасну парадигму процесу інтеграції мігрантів, узагальнено методичні підходи до оцінки процесу інтеграції мігрантів, формування європейської міграційної політики в контексті інтеграції мігрантів

3. Наявність самостійних розробок автора: автором здійснено оцінку інтеграції українських мігрантів у ринок європейський ринок праці, при цьому, виокремлено соціально-економічні наслідки для мігрантів, які інтегруються. Зокрема представлено SWOT-аналіз інтеграції мігрантів у ринок праці Польщі.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: висновки і практичні рекомендації роботи можуть слугувати методологічною базою при розробленні заходів економічної, соціальної та міграційної політики, упорядкування нагальних питань, пов'язаних з врегулюванням міграційної проблематики в ЄС та Україні

5. Наявність недоліків: в якості недоліку роботи слід відзначити недостатню увагу автора до визначення класифікаційних ознак і критеріїв категорії «міграційної кризи»; було б доцільно використати комплексний показник – Індекс інтеграції мігрантів MIREX; враховуючи залежність від зовнішньої фінансової допомоги, доцільно було б детальніше оцінити грошові перекази мігрантів.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота виконана на достатньому теоретичному і методологічному рівнях, відповідає нормативним вимогам, що висуваються до

кваліфікаційних бакалаврських робіт, та допускається до захисту перед
екзаменаційною комісією з попередньою оцінкою 36 балів.

Науковий керівник: доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н.,

_____ (підпис)

Ольшевська І.П.

“03 червня” 2025 р.

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	9
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження процесу інтеграції мігрантів	12
1.1. Сутність та природа сучасної міграційної кризи в ЄС.....	12
1.2. Методичні підходи оцінки інтеграції мігрантів	21
1.3. Політика ЄС щодо інтеграції мігрантів у регіональний ринок праці.....	26
Розділ 2. Оцінка інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС	38
2.1. Масштаби та динаміка трудової міграції українців до ЄС	38
2.2. Соціально-економічні ефекти інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС.....	44
2.3. SWOT – аналіз інтеграції мігрантів у ринок праці Польщі	55
2.4. Ринок праці в ЄС	61
Висновки.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Міжнародна міграція є складним явищем, яке вимагає уваги та ефективного управління з боку урядів і міжнародних організацій. Необхідно вдосконалювати політику, спрямовану на розвиток позитивних аспектів міграції, таких як економічне зростання, культурний обмін та соціальна інтеграція, а також забезпечувати захист прав і добробуту мігрантів. У сучасних реаліях особливо актуальною є проблема українських мігрантів та їхньої участі в економіці країн ЄС. Щоденно тисячі українців залишають свою батьківщину, прагнучі знайти кращі умови для особистого розвитку й забезпечення свого майбутнього. Цей великий потік впливає як на Україну, так і на держави, що їх приймають, створюючи економічні, соціальні та політичні виклики. Міграція українців до країн ЄС сприяє економічному розвитку та культурному обміну, але водночас постає питання адаптації до нового середовища та проблеми інтеграції в нову спільноту. Вивчення цих процесів є важливим для формування стратегій підтримки мігрантів і максимізації їхнього позитивного впливу на економіку й суспільство. Таким чином, аналіз міграції українців до країн ЄС є ключовим для розуміння сучасних тенденцій і розробки ефективних механізмів міжнародної співпраці. У сучасному світі міграційний процес стає неодмінним елементом глобальної динаміки, впливаючи на соціально-економічний розвиток країн і регіонів. За останні десятиліття посилення міграційної кризи створює серйозні труднощі як для країн, що зазнають впливу міграційних потоків, так і для держав, які їх приймають. Україна, що володіє значним потенціалом міграційних ресурсів, також піддається впливу цих процесів. а За останні роки значна кількість українців мігрувала до країн Європейського Союзу (ЄС) через економічні та політичні фактори в Україні та країнах-членах ЄС.

Дипломна робота присвячена вивченню процесу інтеграції українських мігрантів на ринок праці ЄС в контексті міграційної кризи.

Особливу увагу приділено вивченню факторів, що впливають на інтеграцію українських мігрантів на ринку праці, а також оцінці ефективності заходів, спрямованих на підтримку їх соціально-економічної адаптації.

Метою цього дослідження є комплексний аналіз ключових чинників, що впливають на міжнародні міграційні процеси, зокрема, на прикладі українських мігрантів і оцінка їхнього внеску в економіку країн ЄС. Для досягнення цієї мети необхідно виконати наступні завдання:

1. Дослідити сутність і провести класифікацію міжнародної міграції, з урахуванням реалій сучасної міграційної кризи;
2. Дослідити ключові чинники, які впливають на міжнародну міграцію українців;
3. Оцінити вплив міграційних процесів на економічні аспекти країни;
4. Провести аналіз стану динаміки та тенденції міграційних потоків українців до країн ЄС;
5. Розробити ключові заходи для покращення управління міграційними процесами в державах ЄС.

Об'єктом дослідження є процес інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах сучасної міграційної кризи.

Предметом дослідження зосереджено на аналізі теоретичних і методологічних підходів, а також на розгляді практичного впливу українських мігрантів на економічний розвиток країн Європейського Союзу.

Методи дослідження. Для вирішення завдань, поставлених у бакалаврській роботі використовувались такі загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, серед яких: метод наукового абстрагування (при дослідженні сутнісних форм міжнародної трудової міграції і форм її прояву – у підрозділі 1.1. та 1.2); аналізу і синтезу, табличний і статистичний методи, зокрема згрупувань, динамічних порівнянь (для виявлення економіко-географічного розподілу еміграції громадян, – у підрозділі 2.2 та 2.3); системний підхід (при обґрунтуванні основних напрямів і методів управління міграцією – у підрозділах 2.3 та 2.4).

Висновки та рекомендації цього дослідження можуть стати основою для розв'язання актуальних соціально-економічних питань, пов'язаних із міжнародною трудовою міграцією. Оцінка впливу міграційного потоку з України на розвиток країн-реципієнтів та країн-донорів робочої сили сприятиме розробці ефективних політичних стратегій і програм, спрямованих на оптимальне використання людських ресурсів, а також підвищить продуктивність економіки держав-членів ЄС. Також можуть бути корисними для урядових та неурядових організацій, які займаються питаннями міграції та інтеграції, а також для міжнародних організацій, які розробляють політику у цій сфері.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Робота містить 3 таблиці, 12 рисунків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНТЕГРАЦІЇ МІГРАНТІВ

1.1. Сутність та природа сучасної міграційної кризи в ЄС

Переміщення людей завжди було невід'ємною частиною історії людства, впливаючи на створення держав, формування регіонів і розвиток економічного, культурного та політичного життя суспільства. У сучасному світі міграційні виклики набули глобального масштабу, ставши актуальною темою для багатьох країн, насамперед членів Європейського Союзу, що зіштовхуються зі значними міжнародними міграційними потоками.

Сучасна міграційна криза в Європейському Союзі (ЄС) - одне з найважливіших політичних, соціальних та економічних питань сучасності. Це було виявлено з багатьох конфліктів, економічних труднощів та стихійних лих, які змусили мільйони людей залишати свої будинки в пошуках безпеки та кращому житті в країнах ЄС.

Імміграційна криза - це складне явище, яке вимагає аналізу на різних рівнях:

- глобальний;
- регіональний;
- національний.

Важливо розуміти, що міграція - це не лише виклик, але й можливість для приймаючих країн, які можуть сприяти розвитку та культурному збагаченню. Це теоретичне дослідження стосується природи та природи цієї кризи, її впливу на ЄС та можливими рішеннями [49].

Процес переходу до ЄС впливає на багато аспектів життя мігрантів, включаючи демографічні показники, економіку, соціальні структури та політику. Країни ЄС зіткнулися з різними питаннями, пов'язаними з визнанням та інтеграцією імміграції, та захистом їх прав та свобод. Одним з найважливіших завдань є забезпечення безпеки та стабільності в регіонах, які потребують

ефективної співпраці між державами - членами ЄС та міжнародною спільнотою. Лише об'єднання зусиль дозволяє подолати міграційну кризу та забезпечити стабільність і процвітання в Європі.

Міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація міграції та Європейська Комісія відіграють важливу роль у вирішенні міграційної кризи. Вони допоможуть координувати зусилля з різних країн та допоможуть вирішити питання імміграції. Громадянське суспільство також важливе для інтеграції іммігрантів та для захисту їх прав[43].

У сучасному світі міжнародна міграція набула характеру глобального явища, охоплюючи різні країни та соціальні групи. Дослідники, такі як М. Оберг і Ф. Моллер, зазначають, що сьогодні світ став «планетою мігрантів», перетворившись не лише на інформаційне суспільство та глобальну економіку, але й на середовище міграційних потоків. Відтак, значення міграції як соціально-економічного процесу постійно зростає, змінюється та має вагомий вплив на глобальну економіку [13].

Міграційна криза в ЄС є демократичним та правозахисним викликом. Загальнодержавний уряд повинен забезпечити дотримання міжнародних стандартів прав людини та забезпечити необхідний захист та підтримку іммігрантів. Це вимагає розробки та впровадження ефективної політики, які враховують переваги як іммігрантів, так і корінного населення. Війни та політичні конфлікти є основними причинами сучасних міграційних криз, також через боротьбу за конфліктними є боротьба за владу, етнічні та релігійні відмінності, зовнішні втручання у внутрішні справи. Наприклад, сирійська громадянська війна, яка розпочалася в 2011 році, спонукала населення до міграції в сусідні країни та ЄС. Конфлікти в Афганістані, Лівії, Ємені та інших країнах на Близькому Сході та Африці також спричинили масовий потік біженців [44].

Політичні конфлікти визначають декілька важливих аспектів, що сприяють міграції. Насильство та нестабільність, війна та збройний конфлікт створюють небезпечні ситуації на все життя та допомагають людям залишити свої будинки. Загроза насильства, тероризму та порушення прав людини стає постійними

супутниками життя в таких районах. Відсутність економічних прогнозів так само як і політична нестабільність та війна призводять до економічних скорочень, високого рівня безробіття та відсутності майбутніх прогнозів. Як результат, люди шукають кращих умов життя за межами своєї країни [44].

В умовах політичної нестабільності уряди часто не здатні забезпечити громадянам базові послуги, такі як охорона здоров'я, освіта та безпека. Це призводить до погіршення якості життя та змушує людей шукати притулок у стабільніших країнах. Багато порушень прав людини у багатьох країнах конфлікту включають катування, незаконне ув'язнення, насильницьке зникнення та інші форми пригнічення. Люди змушені уникати переслідувань і тікати, щоб знайти безпечніше місце проживання [44].

Міжнародна міграція одночасно виступає як двигун і наслідок глобалізації, що відображає розвиток глобальної мобільності. Виклики, пов'язані з цим процесом, мають загальний характер, адже вони впливають на всі держави без виключення. Це обумовлено тісним зв'язком кожної країни з світовою спільнотою та виникненням міграційних потоків [44].

Міжнародна міграція є складним соціокультурним явищем, на яке впливають численні фактори як на макро-, так і на мікрорівні. Вона зумовлена різноманітними об'єктивними й суб'єктивними соціальними, культурними та особистими процесами, залишаючи свій відбиток на кожному з цих аспектів. У наукових дослідженнях це явище зазвичай аналізується окремо як причина або наслідок певних змін у соціальній, культурній чи особистісній сферах, проте класифікація його причин і наслідків за такими критеріями часто залишається поза увагою [48].

Можна виділити три основні групи причин міграції: соціальні, культурні та особисті. До соціальних причин належать економічні, демографічні та політичні аспекти. Більшість дослідників сходяться на думці, що економічні чинники є основними, оскільки значний розрив у рівнях добробуту та доходів між країнами зумовлює прагнення людей до покращення свого матеріального стану. Інші причини, такі як політичні, демографічні чи етнічні, часто розглядаються як

другорядні або не повністю самостійні, а радше як додаткові мотиви для еміграції, при цьому основним рушієм залишається бажання досягти вищого рівня фінансового забезпечення.

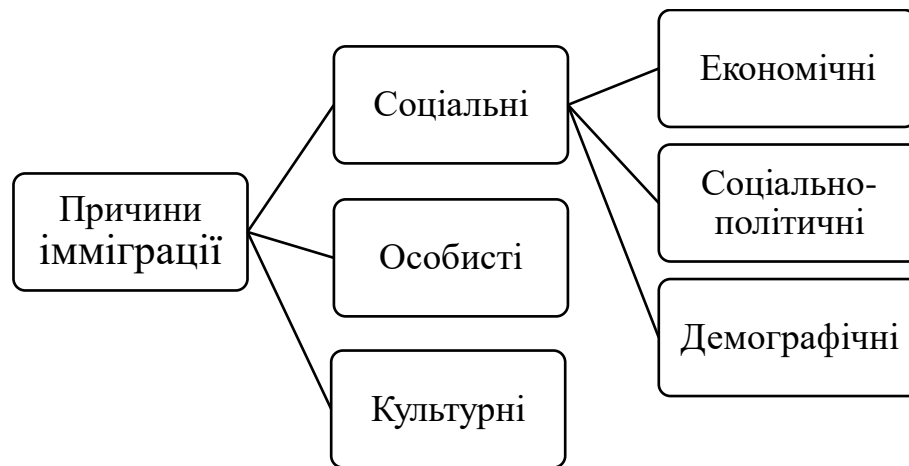

Рисунок 1.1 – Причини імміграції робочої сили [24]

Міграційні процеси суттєво впливають на суспільні відносини, а показники міграції слугують важливими індикаторами економічного розвитку країни. З часом вони зазнають якісних змін, проявляючи характерні риси, тенденції й напрямки. Таким чином, міграційні явища є складними та багатограними, здатними проявлятися у різноманітних і неоднозначних формах.

Постійна міграція передбачає переселення особи до іншої країни або регіону з наміром залишитися там на постійній основі без повернення до місця походження. Такий тип міграції може бути мотивований економічними, політичними, освітніми чи соціокультурними причинами, і йому притаманні стабільність і довготривалість проживання на новому місці [54]. Натомість тимчасова міграція – це переїзд особи до іншої країни чи регіону на визначений період із подальшим поверненням додому. Вона може бути спричинена сезонною роботою, здобуттям освіти, туризмом чи іншими тимчасовими обставинами і відзначається обмеженим часом перебування за кордоном.

Міжнародну міграцію можна класифікувати за різними підходами (рис.1.2)

Рисунок 1.2 – Різновиди міграції робочої сили

Економічна міграція – це переміщення людей, пов’язане з пошуком кращих економічних можливостей. Найчастіше такі мігранти переїжджають у пошуках роботи, вищих заробітків або більш стабільних умов життя. Економічна міграція може бути як внутрішньою (усередині країни), так і міжнародною. Основною причиною економічної міграції є значні розбіжності в рівнях життя між країнами чи регіонами, що стимулює людей до пошуків кращих умов.

Політична міграція – цей тип міграції виникає через політичний тиск, переслідування, конфлікти або війни. Люди вимушено залишають свої країни у пошуках захисту та безпеки. Політичні мігранти часто стають біженцями або шукачами притулку, прагнучи знайти країну, яка забезпечить їм політичні та соціальні права. Ця міграція супроводжується складною правовою процедурою та міжнародними угодами.

Навчальна міграція – переміщення пов’язане з бажанням отримати освіту або професійне навчання за кордоном. Це можуть бути студенти, які вступають до університетів чи інших навчальних закладів, а також науковці, які беруть участь у

міжнародних програмах. Навчальна міграція часто сприяє культурному обміну та розвитку міжнародного співробітництва.

Екологічна міграція – люди, які змушені переселятися через вплив природних катастроф (землетрусів, повеней, засух), змін клімату або деградації довкілля. Екологічна міграція може бути як тимчасовою, так і постійною, залежно від масштабів проблеми. Особливо актуальною вона стає для регіонів, де екологічні умови не дозволяють людям залишатися на їхній батьківщині.

Сімейна міграція – цей тип міграції, який виникає через бажання возз'єднатися з родиною, яка перебуває в іншій країні. Наприклад, коли один з членів родини живе або працює за кордоном, інші прагнуть до нього приєднатися. Сімейна міграція часто регулюється законодавством, яке дозволяє отримання дозволу на проживання для родичів.

Тимчасова міграція – це переміщення людей на визначений термін з метою роботи, навчання, лікування, туризму чи іншої діяльності. Тимчасова міграція передбачає повернення до країни походження після завершення мети перебування. Наприклад, сезонні робітники переїжджають на обмежений період для виконання робіт у сільському господарстві чи будівництві. Також до тимчасової міграції належать студенти, які навчаються за кордоном і повертаються додому після завершення навчання.

Постійна міграція – це переїзд до іншої країни або регіону на тривалий термін чи назавжди, без наміру повернення до місця походження. Люди, які здійснюють постійну міграцію, прагнуть оселитися в новому місці, інтегруватися в суспільство та створити умови для довготривалого проживання. Постійна міграція часто зумовлена економічними мотивами (пошук стабільного життя), політичними причинами (переслідування, конфлікти) або бажанням отримати кращу освіту чи соціальні можливості.

Легальна міграція – це переміщення людей до іншої країни або регіону за умови дотримання встановлених законодавчих норм та отримання необхідних документів, таких як візи, дозволи на проживання або роботу. Легальні мігранти діють відповідно до законів країни призначення, що забезпечує їм певні права,

наприклад, право на працю, освіту чи соціальні послуги. Цей тип міграції є найбільш регульованим та безпечним, оскільки зменшує ризики порушення прав людини.

Нелегальна міграція – це переміщення осіб через кордони держав або їхнє перебування у країнах без дотримання встановлених законодавчих норм. Це може відбуватися як шляхом перетину кордону без відповідних дозволів або документів, так і через порушення умов легального статусу, наприклад, коли особа залишається в країні після закінчення терміну дії візи.

Добровільна міграція – це переміщення людей, яке відбувається за їхнім власним бажанням і рішенням. Добровільна міграція часто пов'язана з пошуком кращих умов життя, роботи, освіти або навіть зміною середовища для особистого комфорту. Мігранти самостійно обирають країну або регіон для переїзду, враховуючи свої плани та потреби.

Примусова міграція – цей тип міграції виникає через зовнішні обставини, що змушують людей залишити свої місця проживання. Вона може бути пов'язана з конфліктами, переслідуваннями, катастрофами чи іншими загрозами. Мігранти часто не мають вибору і змушені шукати безпечніші умови життя. Примусова міграція включає біженців, переміщених осіб і тих, хто постраждав від природних катастроф.

Емігранти – це люди, які залишають свою країну або регіон походження, щоб переїхати до іншого місця проживання. Термін використовується для опису осіб з точки зору країни, яку вони покидають. Еміграція може бути добровільною або примусовою, залежно від причин переїзду.

Іммігранти – це люди, які прибувають до нової країни або регіону для проживання. Термін використовується для опису осіб з точки зору країни, в яку вони переїжджають. Імміграція може бути як тимчасовою, так і постійною, залежно від мети та обставин переїзду.

Міграцію можна класифікувати за ознакою повторюваності. Одиначна міграція охоплює переселення на визначений період або назавжди, тоді як повторювана міграція включає регулярні поїздки до одного або кількох місць. Крім

того, існує епізодична міграція, що передбачає тимчасові відрядження чи нерегулярні поїздки, які часто здійснюються в різних напрямках[54].

Міжнародна міграція є відображенням глобальних змін у сучасному світі, спричинених економічними, політичними та соціокультурними чинниками. Вона класифікується за такими критеріями, як напрямок (еміграція або імміграція), тривалість (тимчасова чи постійна), причини (економічні, політичні, соціальні) і характер (легальні чи нелегальні потоки). Така класифікація дозволяє глибше зрозуміти багатогранність міграційних процесів і створювати ефективні механізми для їх регулювання. Аналіз природи та типології міжнародної міграції є ключовим для оцінки її впливу на суспільство, економіку та культуру як у країнах відправлення, так і в країнах призначення[54].

Аналізуючи напрями міжнародної міграції, можна визначити п'ять ключових і стабільних напрямів. Слід підкреслити, що через домінування економічних мотивів серед причин міграції, вони також є основними напрямками для переміщення робочої сили (рис. 1.3.).

Промислово розвинені країни залежать від припливу робочої сили з держав, що розвиваються, оскільки це сприяє заповненню браку кадрів у виробничих галузях та інфраструктурних службах. Працівники з країн, що розвиваються, часто займають посади, які не користуються популярністю серед місцевого населення. У той же час міжнародні міграційні потоки між промислово розвиненими країнами мають специфічний характер і здебільшого обумовлені соціальними факторами, такими як сімейні, релігійні чи інші особисті мотиви, а не економічними причинами.

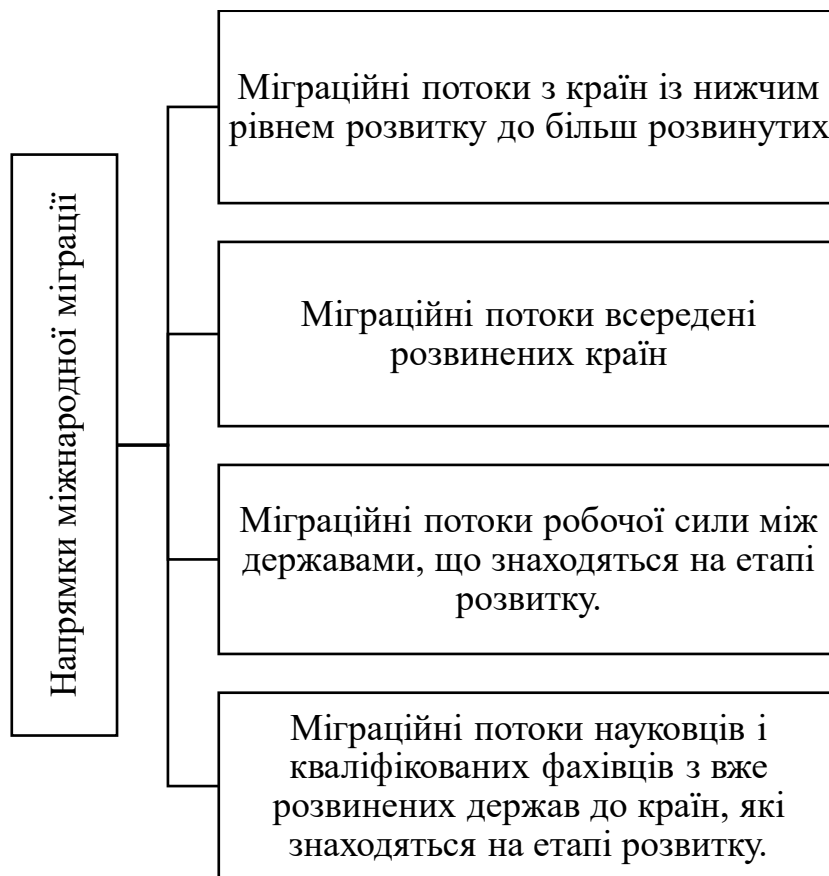

Рисунок 1.3 – Напрями переміщення робочої сили

Сьогодні міжнародна міграція охоплює майже всі країни світу, які тією чи іншою мірою беруть участь у глобальних міграційних потоках[54]. Навіть такі закриті держави, як Венесуела, Нова Зеландія та Китай, поступово стають частиною цих процесів. Однак у цих країнах еміграція перебуває під значно суворішим контролем порівняно з імміграцією, що відрізняє їх від багатьох інших держав. Наприклад, у Китаї нелегальний виїзд може призвести до серйозних покарань, включно із найсуворішими заходами. Ці три країни ілюструють різні аспекти міжнародної міграції: еміграцію через кризи, контрольовану міграцію та імміграцію для розвитку економіки.

Деякі країни та міжнародні організації активно допомагають у політичних конфліктах, надаючи гуманітарну допомогу, сприяючи мирним переговорам та підтримуючи стабільність. Які ж країни можуть допомогти в цих конфліктах? Як один з найбільших донорів гуманітарної допомоги, США надають фінансову підтримку, екстрену медичну допомогу та допомогу в розміщенні біженців. Європейський Союз активно сприяє мирному вирішенню конфліктів, надаючи

гуманітарну допомогу та підтримуючи мирні процеси. Організація Об'єднаних Націй відіграє ключову роль у миротворчих операціях, надаючи гуманітарну допомогу та сприяючи мирним переговорам.

1.2 Методичні підходи оцінки інтеграції мігрантів

Інтеграція мігрантів є одним із найважливіших викликів сучасного світу, особливо в умовах глобалізації, міграційних криз і зростаючих переміщень населення. Щороку мільйони людей покидають свої домівки через економічні, політичні, соціальні чи екологічні причини, шукаючи кращих можливостей або безпеки в інших країнах. Це породжує нові питання і завдання для приймаючих суспільств, які мають створити умови для успішного включення мігрантів у соціальне, культурне та економічне життя. Інтеграція мігрантів впливає на розвиток держав, формує нові соціальні зв'язки та сприяє взаємному збагаченню культур[27].

Успішна інтеграція є важливим аспектом як для самих мігрантів, так і для суспільств, які їх приймають. Для мігрантів вона забезпечує можливість реалізації їхнього потенціалу, доступ до якісного життя, роботи та освіти, а також захисту прав[27]. Для приймаючих країн інтеграція є важливим елементом для стабільного економічного зростання, збереження соціальної гармонії та уникнення конфліктів. Відсутність належної інтеграції може призводити до соціальної напруженості, сегрегації та маргіналізації мігрантів, що має негативні наслідки для всіх сторін.

Методичні підходи до оцінки інтеграції мігрантів дозволяють проаналізувати рівень інтеграції в різних аспектах, таких як економічний, соціальний, культурний і політичний. Ці підходи допомагають виявити проблеми, які заважають мігрантам успішно адаптуватися, а також розробити стратегії їх вирішення. Зокрема, використання кількісних та якісних методів аналізу дозволяє отримати багатогранну картину процесів інтеграції, що є необхідним для формування ефективної державної політики.

Таким чином, дослідження методичних підходів до оцінки інтеграції мігрантів є не лише актуальним, але й надзвичайно важливим. Це дозволяє забезпечити баланс між інтересами мігрантів і приймаючих суспільств, створюючи умови для сталого розвитку і співпраці. Сучасні процеси інтеграції мігрантів характеризуються багатогранністю, що включає адаптацію до нового соціального середовища, освоєння місцевих традицій і культури, а також залучення до економічного життя. Успіх інтеграції залежить від багатьох чинників, таких як ефективна імміграційна політика, підтримка місцевих громад, доступ до освіти і працевлаштування, а також рівень міжкультурного діалогу. При цьому оцінка рівня інтеграції мігрантів є важливим інструментом для аналізу досягнутих результатів і виявлення проблемних аспектів [38].

Зважаючи на актуальність даної тематики, дослідження методичних підходів до оцінки інтеграції мігрантів є необхідним не лише для вирішення поточних проблем, але й для забезпечення сталого розвитку суспільства в цілому. У цій роботі буде проведено аналіз існуючих методів оцінки, визначено їхні переваги та недоліки, а також запропоновано рекомендації щодо вдосконалення підходів до інтеграції мігрантів у сучасних умовах. Зокрема, дослідження спрямоване на створення ефективних механізмів, які сприятимуть соціальній гармонії та розвитку економіки приймаючих країн. Нижче наведено методичні підходи оцінки інтеграції мігрантів:

Рисунок 1.4 – Основні методичні підходи оцінки інтеграції мігрантів

Кількісний аналіз – це метод дослідження, заснований на математичних, статистичних та числових даних для аналізу явищ і процесів. Кількісні методи оцінки інтеграції мігрантів включають збір та аналіз статистичних даних щодо зайнятості, рівня доходів, освітнього рівня та доступу до соціальних послуг.

Основними джерелами даних є державні служби статистики, соціологічні опитування та звіти міжнародних організацій.

Соціологічні опитування – це метод збору інформації, який дозволяє досліджувати думки, поведінку, уподобання чи досвід різних груп людей. Проведення соціологічних досліджень дозволяє оцінити рівень задоволення мігрантів умовами життя, їхні очікування, а також ставлення місцевого населення до мігрантів. Цей підхід є особливо важливим для визначення культурної та соціальної інтеграції.

Індикаторний аналіз – це метод дослідження, який базується на використанні набору ключових показників (індикаторів) для оцінки певного явища, процесу чи ситуації. Метод передбачає використання системи показників для вимірювання рівня інтеграції. Наприклад, такі індикатори як рівень володіння мовою приймаючої країни, кількість мігрантів, залучених до професійного навчання, чи рівень громадської участі.

Якісний аналіз – це метод дослідження, спрямований на глибоке розуміння явищ, процесів чи ситуацій через вивчення нематеріальних аспектів, таких як мотивації, думки, досвід, цінності та поведінка людей. На відміну від кількісного аналізу, який оперує числами, якісний аналіз зосереджений на інтерпретації та значенні даних. Він застосовується для розкриття глибинних причин і механізмів явищ. Якісні методи передбачають проведення глибоких інтерв'ю, фокус-груп або аналізу кейсів. Цей підхід спрямований на отримання детальної інформації про особистий досвід мігрантів та бар'єри на шляху інтеграції.

Порівняльний аналіз – це метод дослідження, який базується на порівнянні двох або більше об'єктів, явищ чи процесів з метою виявлення їхніх подібностей, відмінностей та закономірностей. Цей підхід дозволяє отримати глибше розуміння об'єкта дослідження, оцінити його ефективність чи відповідність критеріям, а також зробити висновки для прийняття рішень чи розробки стратегій. Зіставлення рівня інтеграції мігрантів у різних країнах або регіонах дозволяє визначити ефективні стратегії та адаптувати їх до умов конкретної держави.

Міграція часто відбувається через внутрішні фактори, такі як неспроможність людини пристосуватися до існуючих умов, невідповідність її очікувань або відсутність перспектив для кар'єрного зростання чи соціальних змін, наприклад шляхів професійного розвитку. Особисте невдоволення своїм становищем або місцем проживання також може спонукати до переїзду. Багато талановитих осіб залишають сільську місцевість і переїжджають до міст, оскільки там більше можливостей отримати вищу освіту чи знайти роботу, яка відповідає їхнім здібностям і амбіціям. Це не означає, що вони не могли б продовжувати жити в попередньому місці проживання, оскільки інші люди залишаються там. Проте для них умови життя здаються неприйнятними, і тому вони ухвалюють рішення про міграцію [17].

Загострення цих факторів призводить до формування у людини мотивації до міграції, яка проходить через чотири етапи: невдоволення умовами життя, формування концепції змін, уявлення про нове місце проживання та покращений життєвий рівень, а також виникнення ідеї переїзду. Головним мотивом міграції є прагнення до благополуччя, що включає два важливі аспекти: матеріальне благополуччя і забезпечення безпеки. У сучасних умовах основним стимулом міграції залишається економічний фактор, оскільки мігранти шукають можливостей для організованого та стабільного економічного життя [44].

Методичні підходи до оцінки інтеграції мігрантів є інструментом, що дозволяє організаціям і державам розуміти міграційні процеси, оптимізувати управління ними та сприяти соціальній інтеграції. Глибоке та комплексне використання методик дає змогу зберегти баланс між інтересами мігрантів і приймаючих суспільств.

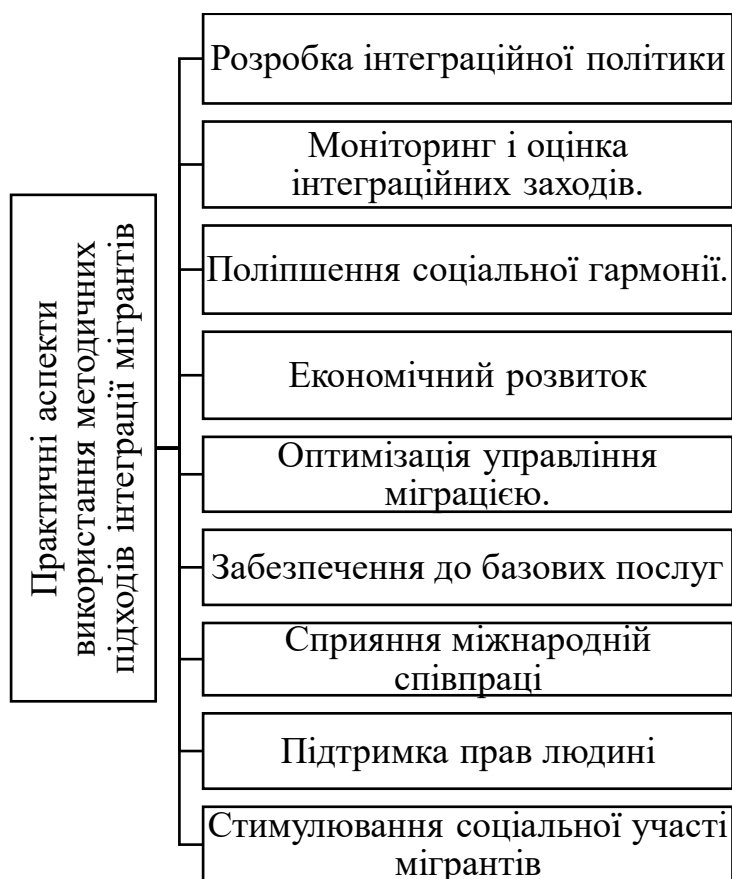

Рисунок 1.5 – Практичні аспекти використання методичних підходів інтеграції мігрантів

Практичне застосування методичних підходів до оцінки інтеграції мігрантів є важливим елементом для забезпечення гармонійного розвитку приймаючих суспільств і підтримки мігрантів у процесі адаптації. Дані підходи дозволяють урядам, міжнародним організаціям і аналітичним центрам приймати обґрунтовані рішення на основі чітких даних, що допомагає створювати ефективні інтеграційні програми. Впровадження кількісного аналізу, соціологічних опитувань, індикаторного й якісного аналізу забезпечує всебічне розуміння потреб мігрантів і дозволяє оцінити вплив міграційних процесів на економічне й соціальне життя.

Крім того, ці методичні підходи сприяють моніторингу існуючих інтеграційних заходів, допомагають виявляти слабкі місця та адаптувати політику відповідно до сучасних викликів[4]. Важливим аспектом є врахування міжкультурних особливостей та налагодження діалогу між мігрантами й місцевими громадами, що зменшує ризики конфліктів і посилює соціальну єдність. Практичне використання даних концепцій також полегшує прогнозування міграційних

потоків, що дозволяє ефективно планувати розподіл ресурсів і уникати перевантаження інфраструктури.

У контексті економічного розвитку методичні підходи допомагають виявити галузі, які найбільш виграють від участі мігрантів, а також оцінити їхній внесок у ринок праці й фінансову систему [4]. Співпраця між країнами на основі порівняльного аналізу дає можливість обмінюватися успішними практиками, формувати стандарти інтеграції й впроваджувати інновації в управління міграційними процесами.

Таким чином, методичні підходи до оцінки інтеграції мігрантів є потужним інструментом, що сприяє формуванню сталого суспільства, де мігранти мають можливість реалізувати свій потенціал, а приймаючі країни отримують економічну та культурну вигоду. Розширення досліджень у цій сфері та впровадження отриманих результатів у практику, зокрема шляхом використання таких інструментів як MIPEX — унікального індексу, що вимірює та порівнює політики інтеграції мігрантів у країнах ЄС та інших державах, — є важливим кроком до досягнення довгострокової стабільності й процвітання як для мігрантів, так і для приймаючих спільнот [4].

1.3. Політика ЄС щодо інтеграції мігрантів у регіональний ринок праці

У широкому сенсі міграційну політику визначають як набір правил, притаманних конкретній державній угоді, що мають на меті регулювання переміщення людей через міжнародні кордони. Вона спрямована на координацію міграційних відносин, управління ресурсами та вирішення ключових питань, таких як контроль над нелегальною міграцією між країнами [6].

Наукові дослідження показують, що міграційна політика будь-якої країни залежить від чотирьох основних груп факторів: перша група включає демографічні, соціально-економічні та національні аспекти, такі як забезпечення політичної безпеки та територіальної цілісності. Друга група формується на основі бачення майбутнього країни, яке реалізується

через встановлення політичних норм і правових умов для управління міграцією. Третя група відображає соціально-економічні, політичні й військові умови на міжнародній арені, а також ситуацію у прикордонних регіонах сусідніх країн. Остання, четверта група, спричиняє потоки вимушених мігрантів, їхній вплив на міжнародну стратегію країни зазвичай є незначним через тимчасовий характер таких явищ [4].

Ці фактори разом формують підґрунтя для розробки та реалізації міграційної політики. Європейський Союз виступає головним центром притягання трудових ресурсів, що зумовлює необхідність формування ефективної міграційної політики, здатної справлятися з політичними, економічними, правовими та безпековими викликами.

Таким чином, у процесі становлення Європейського Союзу (ЄС) була впроваджена спільна політика, яка охоплює правила міграції[4]. Цей важливий елемент політики став джерелом суперечок між державами-членами, які продовжуються й донині.

Питання міграції загостило занепокоєння щодо майбутнього економічного розвитку через активну залученість країн-членів до його розв'язання. Це спонукало окремі держави ЄС до участі в міграційних ініціативах, які могли не відповідати їхнім національним інтересам чи цінностям.

Сьогодні спостерігається тенденція, за якою основні міграційні потоки спрямовуються до регіонів, що пропонують більше можливостей для працевлаштування із значними матеріальними та моральними перевагами. Водночас не всі мігранти залишають найбільш бідні території. Це пояснюється тим, що в таких регіонах проживають люди, які мають не лише низький рівень матеріального забезпечення, але й недостатню освіту та професійні навички, що обмежує їхній людський потенціал. Тому їхні шанси на зміну місця проживання та успішне працевлаштування після переїзду є значно обмеженими [8].

Слід підкреслити, що серед науковців існують різні погляди щодо впливу міжнародної міграції на економіку країни. Деякі дослідники вважають, що лише невелика частина повернених мігрантів, яка здобула нові знання, навички та

цінності, може ефективно застосовувати їх у своїй професійній діяльності, сприяючи економічному розвитку держави. Водночас більшість мігрантів стикається з об'єктивними та суб'єктивними бар'єрами, які ускладнюють реалізацію здобутого досвіду та знань [10].

Політика ЄС щодо інтеграції мігрантів базується на гуманізмі правової держави та захисті прав людини. ЄС прагне сприяти ефективній інтеграції мігрантів через різноманітність їхніх культур, мов і ідентичностей.

Європейська рамкова стратегія національних стратегій інтеграції, яка визначає загальні принципи та цілі для країн-членів ЄС, є важливим інструментом у сфері інтеграції мігрантів. Цей підхід дозволяє країнам-членам розробляти та впроваджувати свої національні стратегії відповідно до їхніх особливостей і потреб [16].

Основні пріоритети політики ЄС щодо інтеграції мігрантів включають:

1. Мовна та освітня інтеграція: надати мігрантам доступ до мовних курсів і освітніх програм, щоб допомогти їм покращити свої мовні навички та адаптуватися до нового соціокультурного середовища.
2. Соціальна та економічна інтеграція: підтримка мігрантів на ринку праці, створення можливостей для зайнятості та сприяння їхньому соціальному включенню та економічному самодостатку.
3. Культурна та релігійна інтеграція: Підтримка розвитку ініціатив, спрямованих на зміцнення розуміння та толерантності між мігрантами та місцевими людьми.
4. Здоров'я та соціальне захист: гарантувати, що мігранти отримуватимуть медичну допомогу, соціальний захист та інші соціальні послуги, щоб забезпечити їхнє здоров'я та благополуччя.

Політика ЄС також сприяє створенню систем моніторингу та оцінки процесу інтеграції мігрантів, щоб постійно покращувати програми та стратегії інтеграції. Крім того, Європейський Союз співпрацює з країнами-партнерами та

іншими міжнародними організаціями, щоб спільно вирішувати проблеми інтеграції мігрантів і розробляти глобальну стратегію.

Захист прав мігрантів, включаючи право на працю, освіту та медичну допомогу, є важливою частиною політики ЄС. У цій спробі Європейський Союз піклується про інтереси як мігрантів, так і країн-членів, щоб допомогти побудувати мирне, стабільне та рівноправне суспільство в ЄС [16].

Крім того, Європейський Союз активно бореться з причинами міграції [30]. Він робить це, зокрема, заохочуючи розвиток у країнах-донорах, боротьбу з конфліктами та надання гуманітарної допомоги. ЄС створює механізми фінансової підтримки для країн-членів і місцевих органів влади, щоб забезпечити успішну реалізацію політики щодо інтеграції мігрантів. Це забезпечує країнам ресурси, необхідні для реалізації інтеграційних проектів і програм.

Деякі дослідники вважають, що незначні обсяги еміграції можуть мати позитивний вплив на ВВП країни. Однак, якщо масштаби еміграції суттєво збільшуються, це призводить до вкрай негативних наслідків. Це пояснюється тим, що хоча грошові перекази трудових мігрантів тимчасово сприяють підвищенню добробуту населення, у довгостроковій перспективі ключовим стає питання про ефективність та цільове використання цих коштів.

Потенційними підприємцями часто стають люди, які брали участь у трудовій міграції, мають заощадження та здобули закордонний досвід у сфері бізнесу. Окрім цього, діти мігрантів також можуть скористатися накопиченим міграційним капіталом для започаткування власних підприємств. Важливо відзначити, що, повертаючись до рідної країни, мігранти привозять із собою не лише фінансові ресурси, але й соціальні внески, які мають вагоме значення для розвитку суспільства та країни. Серед таких внесків науковці виділяють нові ідеї, отримані за кордоном знання та навички, які мігранти згодом застосовують у своїй країні, сприяючи економічному зростанню, інноваціям та активному розвитку [54].

Міграція відіграє важливу роль у розв'язанні цієї проблеми, сприяючи зменшенню фінансового тягаря на державу та скороченню рівня безробіття серед місцевого населення. Варто також враховувати проблему вищої освіти, адже не всі

випускники знаходять роботу за своєю спеціальністю, що може призводити до втрат на ринку праці [54]. Водночас відтік висококваліфікованих фахівців, яких потребує країна походження мігрантів, може знижувати витрати приймаючої країни на розвиток людських ресурсів. Рисунок 1.6 ілюструє різноманітні фактори, що мотивують висококваліфікованих працівників до здійснення міграції.

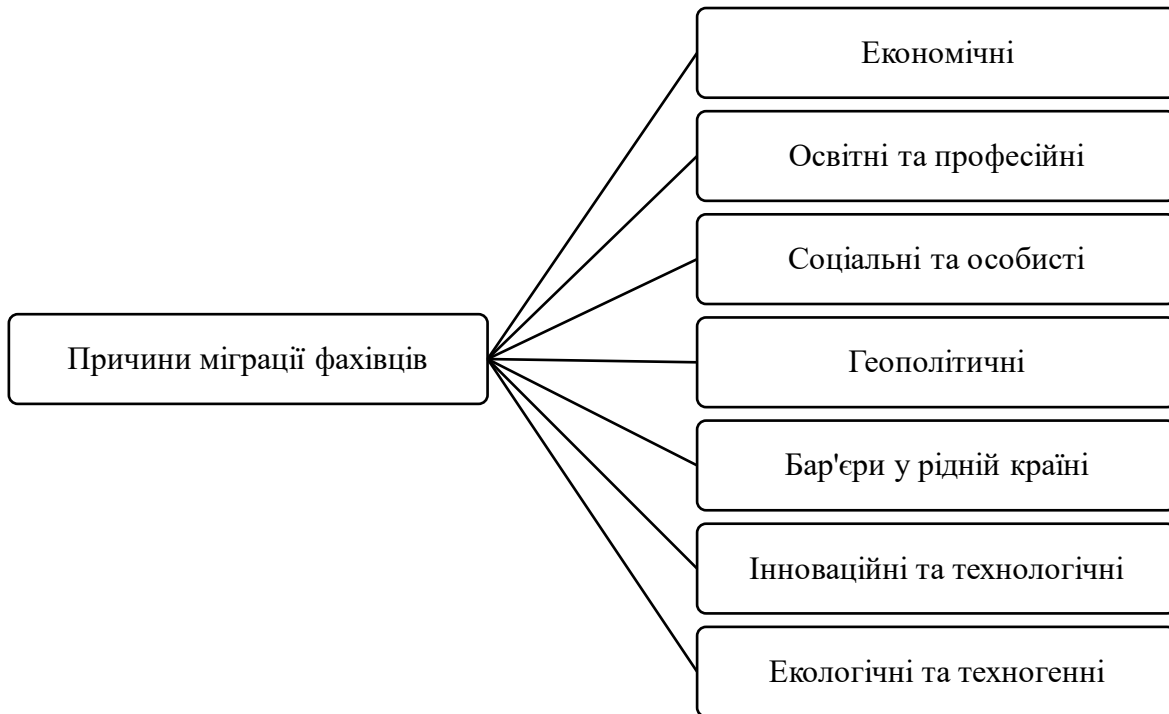

Рисунок 1.6 – Фактори, що зумовлюють професійну міграцію

З огляду на зазначені аспекти, країна, яка є джерелом мігрантів, позбавляється значної частини свого людського потенціалу, а витрати на їх навчання стають неефективними, оскільки не приносять економічної вигоди державі. Це, у свою чергу, уповільнює її інноваційний розвиток у довгостроковій перспективі[8].

Загалом, мета політики ЄС щодо інтеграції мігрантів полягає в тому, щоб створити суспільство, яке є відкритим, різноманітним і толерантним, де мігранти мають можливість реалізувати себе та стати активними учасниками культурного, економічного та соціального життя. Це не тільки підвищує стійкість і конкурентоспроможність суспільства, але й зміцнює європейські принципи толерантності, рівноправ'я та прав людини.

Хоча криза міграції є передумовою ззовні, її вплив значний на внутрішні соціально-економічні та регіональні особливості. Тому політика міграції в ЄС повинна базуватися на регіональних особливостях, розвитку процесів міграції, міграційній активності населення та територіальному розташуванні. Отже, основою європейської міграційної політики є визначення того, як країни Євросоюзу діють разом, щоб гарантувати міграційну політику, єдність, повага та легальність[53].

Оснівні принципи політики інтеграції мігрантів в ЄС: Цілі та методи інтеграційної політики ЄС повинні забезпечувати повагу до основних прав і свобод мігрантів, незалежно від їхнього походження чи статусу.

Усі мігранти повинні мати рівний доступ до соціальних послуг, освіти, ринку праці та інших сфер життя без дискримінації за ознаками раси, релігії, статі чи національного походження. У процесі інтеграції мігранти повинні активно брати участь у політичному, економічному, культурному та суспільному житті приймаючих країн. Діалог між мігрантами та місцевими громадами, а також співпраця між урядами, неурядовими організаціями та приватним сектором є важливими компонентами інтеграційної політики[10].

Європейський Союз використовує низку інструментів і механізмів для підтримки мігрантів і їх адаптації до нового середовища: ЄС прийняв низку директив і правил, що регулюють права, інтеграцію та захист мігрантів. Зокрема, Директиви про права громадян третіх країн на довгострокове проживання, Директива про возз'єднання сім'ї та Директива про інтеграцію мігрантів через освіту та професійне навчання.

Проекти та програми, спрямовані на сприяння інтеграції мігрантів, фінансуються Європейським соціальним фондом (ESF) і Фондом притулку, міграції та інтеграції (AMIF). Програми з вивчення мови, професійного навчання, соціальної підтримки та адаптації до культури фінансуються за допомогою цих фондів.

Європейський Союз підтримує інтеграцію мігрантів через низку програм. Наприклад, програма Erasmus+ підтримує проекти, спрямовані на молодих

мігрантів, а програма Horizon Europe фінансує дослідження, які стосуються інтеграції. Європейський Союз активно співпрацює з неурядовими організаціями, які займаються проблемами інтеграції мігрантів, надаючи їм фінансову та організаційну допомогу.

Інтеграція мігрантів в ЄС стикається з багатьма перешкодами, незважаючи на значні зусилля. Для мігрантів адаптація може бути важкою через незнання культурних відмінностей і мови приймаючої країни. На ринку праці мігранти часто стикаються з проблемами, такими як низька заробітна плата, невідповідність кваліфікації та труднощі з визнанням кваліфікацій і дипломів. Політичні кризи та зміни в урядах країн-членів можуть змінити політику щодо мігрантів. Це може зробити більш складно досягти довгострокових цілей інтеграції [10].

Політика Європейського комітету щодо інтеграції мігрантів є складною та різноманітною, і її мета полягає в тому, щоб гарантувати, що мігранти успішно адаптуються до європейського суспільства. Повага до прав людини, недискримінація, активна участь і розмова є основами, на яких вона базується. Політика інтеграції стикається з багатьма проблемами, які вимагають постійної уваги та зусиль з боку урядів країн-членів, європейських інституцій та громадянського суспільства, незважаючи на значні досягнення. Якісна інтеграція мігрантів є ключовим фактором для збереження соціальної згуртованості та стійкого розвитку ЄС [31].

Політична сфера зовнішньої міграції стає все більш популярною як метод ефективного управління небажаною міграцією на ранніх стадіях міграції, тобто до того, як мігранти досягнуть кордонів Європи. Для цих цілей політики створили та застосували кілька політичних інструментів, які були окремо розроблені та застосовані; ці інструменти складають «комплекс зовнішньої міграційної політики». Ми досліджуємо, наскільки різні інструменти зовнішньої політики демонструють ознаки взаємодоповнюваності, а також чи є якийсь спільний підхід до довгострокових політичних проектів.

Політика віз і переселення контролює в'їзд біженців та інших мігрантів до Європи, але політика реадмісії стосується повернення мігрантів, які не мають

легального статусу проживання в європейській країні. Політика переселення спрямована на біженців, які перебувають у країнах, які надають перший притулок і не мають доступу до інших довгострокових програм інтеграції або репатріації. Програми переселення є для цієї чутливої групи альтернативним, а іноді й єдиним легальним шляхом до Європи. Але в цілому європейські країни не готові взяти на себе зобов'язання щодо програм переселення, в основному з причин, пов'язаних із фінансовими та соціальними витратами, які пов'язані з вибором, переселенням та інтеграцією біженців. Деякі країни Європи проводять програми переселення, і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) часто бере участь у виборі біженців для переселення [14].

Зважаючи на те, що жодна політика не діє сама по собі, дослідження європейської зовнішньої міграційної політики показує взаємодію між політичними інструментами та пов'язані з ними зближення або розбіжності в загальному комплексі міграційної політики. Незважаючи на те, що політика має важливе значення, її наслідки завжди опосередковані ширшими соціально-економічними та політичними контекстами.

Аналіз політики зовнішньої міграції, пов'язаної з візовою політикою, реадмісією та переселенням, пропонує зосередитися на конкретних сферах політики та інструментах, пов'язаних з ними, зберігаючи при цьому погляд на сукупну картину в часі, що дає можливість для нового розуміння.

Численні наукові роботи, які досліджують зв'язок між державами, державною політикою та міграцією, надають обмежене розуміння міграційної політики та впливу. Щоб краще зрозуміти вплив політичних інструментів на міграційні процеси, важливо уточнити поточні аналітичні ландшафти. Наведена нижче теоретична основа розрізняє внутрішню та зовнішню політику, пов'язану з міграцією, і розглядає зовнішню міграційну політику як частину більшого набору політик, пов'язаних з міграцією. Він розглядає «політичні взаємодії» в контексті «політичного міксу», зосереджуючись на взаємозалежностях між зовнішніми політиками, пов'язаними з міграцією, що стосуються простору, категорій і часу.

Політика міграції зазвичай чітко націлена на певні групи або етапи міграційного процесу, від мотивації міграції до інтеграції або повернення мігрантів. Тим не менш, багато інших політик, які не зовсім орієнтовані на міграцію, можуть вплинути на міграцію. Наприклад, на характер і динаміку міграції суттєво впливають військові інтервенції або зовнішня політика, часто в поєднанні з допомогою в цілях розвитку. Хоча ці сфери політики не можна класифікувати як міграційна політика, вони все одно є політиками, які неявно впливають на результати міграції. Через це ці неміграційні політики є важливими для вивчення взаємодії політик у зовнішній міграційній політиці.

Для розуміння можливих наслідків важливо визначити, де впроваджується політика. Таким чином, першим кроком є розмежування політичних орієнтирів внутрішніх і зовнішніх. Це стосується того, чи спрямована політика на досягнення цілей усередині або поза межами держави, що формує політику, тобто екстериторіальна. Таким чином, географічне розташування політики може бути як внутрішнім, так і зовнішнім по відношенню до держави або федерації держав, що формують політику, таких як ЄС. Дослідження внутрішньої політики ЄС, таких як інтеграційна політика та внутрішньоєвропейська мобільність, часто проводяться окремо від досліджень міграційної політики ЄС [37].

Звіт Єврокомісії звертає увагу, що задля зростання економіки ЄС, потрібно зменшити нестачу робочої сили, шляхом залучення мігрантів. Крім того, українці частково допомагають у вирішенні цієї проблеми [11]. Більшість українців, які перебувають за кордоном, виїхали ще у 2022 році. За даними Агентства ООН у справах біженців станом на квітень 2025 року було зафіксовано в усьому світі 6,918 млн біженців з України (6,358 млн біженців зафіксовано в Європі і 0,56 млн біженців за межами Європи). А кількість одержувачів тимчасового захисту в ЄС становила близько 4,3 млн осіб у січні 2025 року. Передбачається, що кількість залишиться стабільною протягом 2025 року, а потім знизиться до 4,1 млн до кінця 2025 року і до 3,8 млн до кінця 2026 року.

Єврокомісар стверджує, що «приблизно 60% українців, які можуть працювати, працюють». У Польщі близько 70% з майже мільйона українців, які мають тимчасовий захист, працевлаштовані [14].

Перед тим, як почати шукати роботу в Німеччині, потрібно всім вивчити мову. Вони, як і багато інших українських підприємців, сплатили соціальних внесків в країні у розмірі 927 млн.дол. за минулий рік і поточного року очікується зростання цих платежів до 50%, приблизно до 1,4 млрд.дол. [12].

Дослідження, проведене польським агентством з працевлаштування EWL, показало, що ВВП Польщі в 2022 році зріс щонайменше на 1% завдяки українським вимушеним мігрантам [14].

У Німеччині українці в основному користуються соціальним забезпеченням, яке є значно щедрішим, ніж у Польщі. Опитування, проведене «Центром економічної стратегії», показало, що 62% біженців у Польщі не мають достатніх соціальних виплат для задоволення своїх базових потреб. В той час як у Німеччині таких респондентів лише 9%, 17% опитаних не відмовляються від будь-якої соціальної допомоги, окрім базових потреб [12].

У німецьких ЗМІ обговорюється питання про те, чому частина українців повертається додому, а також про те, що уряд може зробити, щоб зберегти їх у країні. Однак біженці з України зараз намагаються знайти роботу, яка є найбільш затребуваною — догляд за літніми людьми.

Після переходу до Німеччини кількість українців у постійно зростає, у той час як у Польщі вона зменшується. З літа 2022 до літа 2023 року кількість українців, які потребують тимчасового захисту, зросла в Німеччині на 410 тисяч, а в Польщі зменшилася на 350 тисяч, згідно з даними Євростату. Наразі в обох країнах проживає близько мільйона українців [54].

Багато українців мають намір повернутися додому після війни, але цей відсоток поступово зменшується. Аналітики зазначають, що ЄС сподівається на тих, хто повернеться, зокрема, що українці, які вже знають мову та мають зв'язки з ЄС, можуть допомогти іноземним компаніям відновити Україну.

Громадянам України надається негайний доступ до системи соціального захисту, житла, ринку праці, освіти та медичних послуг у країні ЄС, яка прийняла їх у себе, залежно від ситуації. Однак термін дії Директиви про тимчасовий захист закінчується у березні 2025 року. У Києві та Брюсселі вже почали думати про те, які можливості українцям, які зараз проживають у країнах-членах ЄС після 2025 року. Однак у цьому питанні кожна столиця має свої власні інтереси та думки[55].

Україна прагне, щоб якомога більше українців повернулися додому, щоб допомогти відновити свою країну. Це стосується не лише після завершення війни, яке ще не визначено, але й зараз, поки тривають бойові дії. Андрій Єрмак, радник керівника Офісу президента України, навіть запропонував країнам ЄС припинити виплачувати соціальну допомогу українським біженцям, щоб спонукати їх повернутися. Така позиція політиків може викликати ряд обурень від біженців в ЄС, котрі вже знайшли стабільну зайнятість.

Всередині окремих країн-членів ЄС та на рівні Євросоюзу тривають неформальні дебати щодо потенційних альтернативних статусів тимчасового захисту для українських біженців. Держсекретарка Бельгії з питань міграції Ніколь де Мур заявила на неформальному засіданні Ради ЄС з питань юстиції та внутрішніх справ наприкінці січня, що війна в Україні «ще далека від завершення» і що «хороші політики мають бути готові до майбутнього».

Згідно з даними дослідження, проведеного Агентством ООН у справах біженців, 86 відсотків дорослих біженців з України становили жінки, а 84 відсотки з них були працездатні. Серед понад чотирьох тисяч українських біженців, опитаних у жовтні 2023 року Агентством ЄС з питань притулку (EUAA), «понад дві п'ятих мали ступінь магістра або його еквівалент, одна п'ята - ступінь бакалавра, і чотири відсотки - науковий ступінь»[58].

Погляди людей на інтеграцію мігрантів у суспільство залежать від їх власного досвіду та стереотипів, які вони мають про групу мігрантів. Наразі цікавим є зображення того, як люди в Європі ставляться до мігрантів такої ж раси та етнічності. Крім того, через значну частку етнічних груп, які проживають у Німеччині та Франції, а також значну кількість трудових мігрантів із країн

Східної Європи, населення цих країн більше вітає іммігрантів. Люди в Чехії найменш толерантні до іммігрантів. Відповідно, якщо індекс інтеграційної політики низький, країни постсоціалістичного табору найменш позитивно ставляться до мігрантів з інших країн.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У РИНОК ПРАЦІ ЄС

2.1. Масштаби та динаміка трудової міграції українців до ЄС

Важливим аспектом динаміки міжнародної міграції в сучасному світі є трудова міграція українців до країн Європейського Союзу. Цей процес відображається на економічному, соціальному та культурному розвитку як іммігрантів, так і країн іммігрантів. Основними аспектами аналізу є масштаби та динаміка української трудової міграції до країн ЄС, яка є одним із найбільших напрямків міграції з України[6].

Міжнародну міграційну динаміку в сучасному світі формує трудова міграція українців до країн Європейського Союзу. Згідно з оцінками Центру економічної стратегії, станом на кінець листопада 2024 року за кордоном перебувають 5,2 мільйона українських біженців.

З них 3,7 мільйона залишили Україну через західні кордони. Загалом від початку повномасштабної війни з України виїхало 43,0 мільйона осіб, а повернулося — 39,3 мільйона, що свідчить про різницю між тими, хто виїхав і не повернувся. Однак ці дані не враховують українців, які були змушені перетинати кордони агресора, щоб потрапити до європейських країн. За приблизними оцінками, через територію агресора до країн Європи вирушили близько 239 тисяч українців (0,2 мільйона). Крім того, за даними ООН, 1,3 мільйона українців стали біженцями, перебуваючи в країні агресора [15].

Масовий від'їзд українців за кордон спостерігався у перші тижні війни, зокрема в березні 2022 року, коли країну залишило 2,5 мільйона осіб[10]. Навесні 2022 року темпи відтоку значно знизилися, а з травня до вересня більше людей поверталось до України, ніж виїжджало. Проте восени 2022 року та взимку 2023 року відтік знову зріс через російські атаки на енергетичну інфраструктуру. У 2023 році відзначалися сезонні коливання: навесні повернення перевищувало виїзд,

влітку відбулося різке зростання кількості короткотривалих поїздок із поверненням до України, а восени й узимку тенденція відтоку знову посилилася.

Рисунок 2.1 – Способи перетину кордону ЄС українцями

У 2024 році тривав чистий відтік українців за кордон, зокрема на початку року (110 тисяч осіб) через завершення свят та повернення біженців до країн ЄС після короткотривалого перебування вдома. Навесні кількість виїжджаючих перевищувала кількість тих, хто повертався, через активізацію ракетних ударів та проблеми в енергетичній сфері. У червні відтік становив 200 тисяч осіб, що було пов'язано зі шкільними канікулами, але частково компенсувалося поверненням 111 тисяч українців у липні-серпні. Восени спостерігалось знову переважання виїзду (85 тисяч осіб). Очікується, що зимова міграційна динаміка повторить тенденції 2024 року, а ситуація навесні 2025-го буде залежати насамперед від рівня безпеки в Україні.

Після початку масштабних обстрілів енергетичної інфраструктури України з боку Росії у жовтні 2022 року та виникнення проблем із енергопостачанням, деякі експерти передбачали нову хвилю біженців до Європи. З одного боку, дійсно, у жовтні, листопаді та грудні з України виїхало більше людей, ніж повернулося, тоді як у період із травня по серпень повернення переважало над відтоком. Однак, кількість осіб, які виїхали та не повернулися у жовтні, листопаді та грудні,

залишалася відносно невеликою порівняно з весняною хвилею: у жовтні – 76 тисяч, у листопаді – 84 тисячі, у грудні – 55 тисяч. Якщо ця тенденція збережеться взимку, то у січні та лютому кількість українців, які виїдуть, може становити від 100 до 200 тисяч осіб. Протягом 11 місяців 2024 року кількість осіб, які виїхали з України, перевищила кількість тих, хто повернувся, на 391 тисячу. Це більш ніж удвічі перевищує аналогічний показник за 2023 рік.

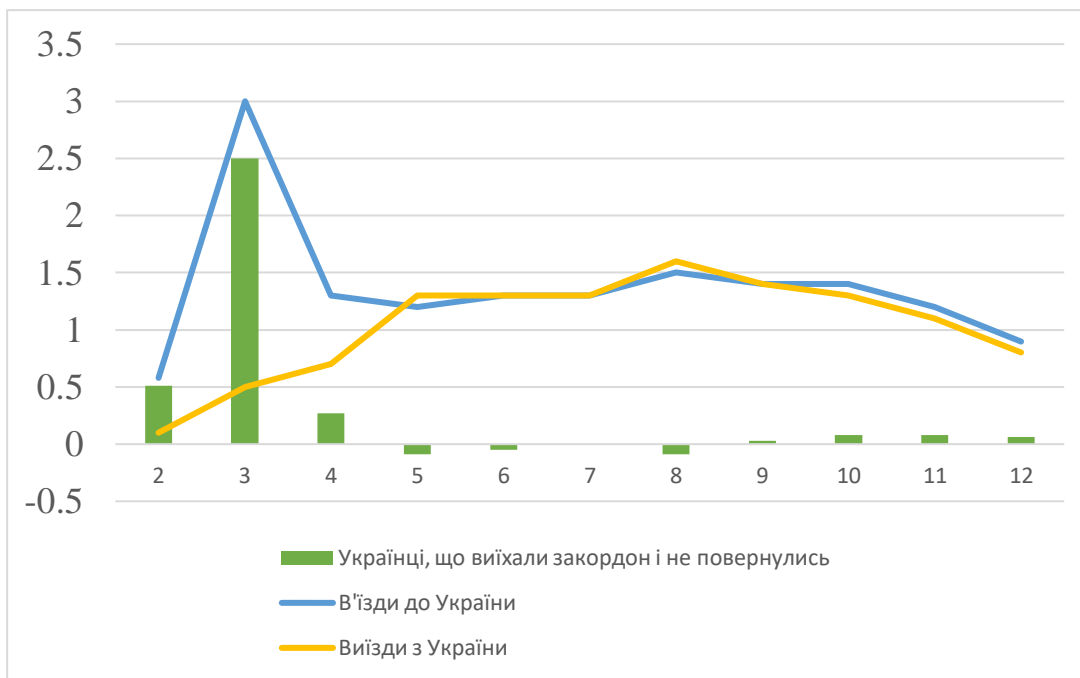

Рисунок 2.2 – Динаміка перетину кордону України протягом 2022 року [27]

Становище у 2025 році значною мірою визначатиметься такими факторами, як інтенсивність ракетних і дронних атак, які руйнують інфраструктуру, невизначеність щодо завершення війни, зокрема у зв'язку з приходом Дональда Трампа до влади в США, а також розвиток економічної ситуації та інші обставини.

Сучасна міграційна політика Європейського Союзу формується за участі таких наднаціональних політичних органів: Європейської Ради, Європейської комісії, яка розробляє законодавчі ініціативи, Ради ЄС, до складу якої входять міністри внутрішніх справ країн-членів, та Європейського парламенту, що приймає рішення з питань біженців. Крім того, важливу роль відіграють неурядові організації. ЄС також забезпечує постійний обмін інформацією та консультації з урядами країн-членів і неурядовими організаціями для створення норм і правил міграції в межах Союзу, що стосуються громадян третіх країн[24].

Враховуючи обставини та відповідно до національного законодавства країни, що приймає, українські громадяни, які були змушені залишити свою країну, мають різні правові статуси, серед яких біженці та особи, що користуються тимчасовим або подібним захистом.

Водночас деякі українці перебувають за кордоном на загальних підставах, не маючи офіційного міжнародно-правового статусу, наприклад, як туристи чи власники віз для інших цілей. Врахування різноманітності статусів українців за кордоном є важливим для коректного аналізу статистичних даних, наданих міжнародними організаціями.

Хвиля українських біженців суттєво відрізняється від попередніх міграційних криз, які охоплювали європейський континент у 21 столітті. Особливість цієї ситуації полягає в тому, що значну частину переселенців становлять жінки працездатного віку з вищою освітою та їхні діти. Ті, хто змушений був покинути Україну перед війною, здебільшого опинилися у складних соціальних умовах. У країнах, які їх прийняли, вони самостійно забезпечують себе житлом, одягом, продуктами харчування та ліками[19].

Крім того, важливо відзначити, що з розвитком трудової міграції до країн ЄС виникають специфічні виклики та проблеми, такі як нелегальна імміграція, експлуатація, соціальний захист та інтеграція українців у нове суспільство. Підкреслює важливість створення та реалізації успішної міграційної політики, програм та ініціатив для захисту прав мігрантів, а також покращення їхньої роботи та умов життя, а також їх інтеграції в приймаючі суспільства.

Переважає частина українських біженців за кордоном зосереджена в Німеччині (20%) і Польщі (18%)[54].

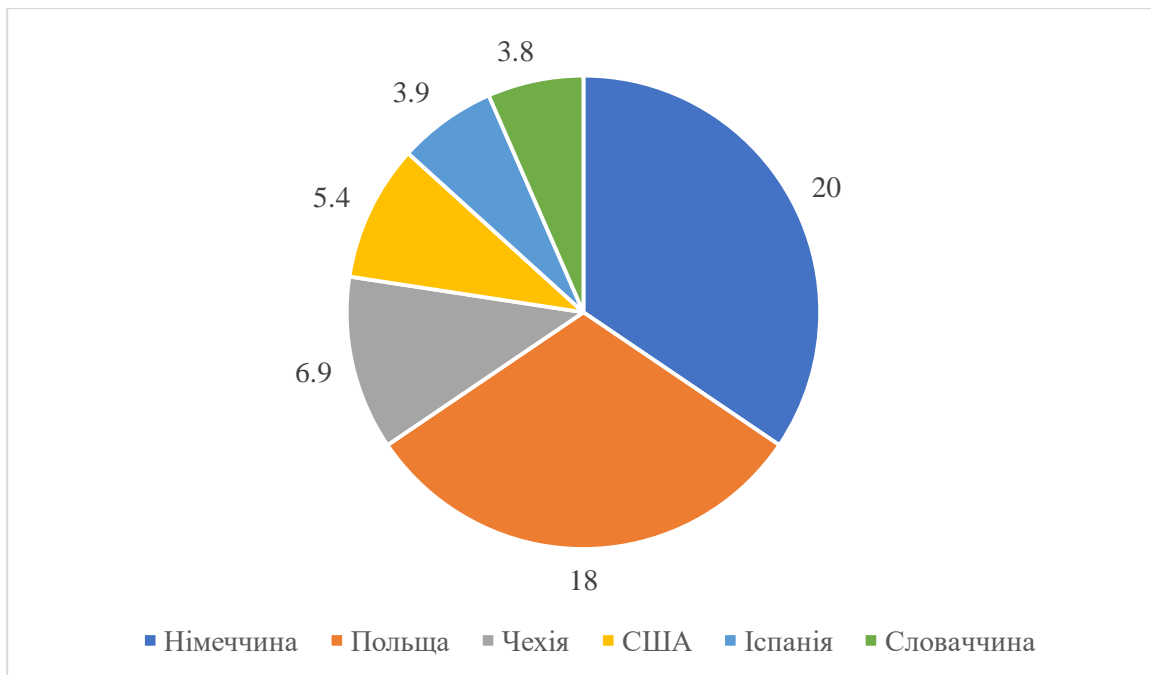

Рисунок 2.3 – Розподіл українських біженців за країнами перебуванням

Значна частина українських біженців обрала країни Євросони для переселення. Багато з них спершу евакуювалися до сусідніх із Україною держав через їхню географічну близькість, а згодом поступово переміщувалися до інших регіонів. Вибір кінцевої країни притулку залежав від спроможності держав приймати та розміщувати біженців, а також від наявності українських спільнот, які могли сприяти їхній інтеграції.

Кількість українських біженців, які залишатимуться у країнах Євросони у середньостроковій перспективі, значною мірою буде залежати від тривалості та інтенсивності військових дій. У разі продовження або загострення конфлікту чисельність біженців може зрости. Відповідно до актуальних даних та прогнозів ООН, очікується, що в країнах Євросони перебуватиме від п'яти до десяти мільйонів українських біженців.

Тривала і масштабна війна, ймовірно, призведе до зниження кількості біженців, які повернуться в Україну протягом середньострокового періоду[19]. Таким чином, сценарій із десятима мільйонами біженців відображає наслідки затяжного конфлікту, що спричиняє збільшення загальної кількості переселенців та підвищує ймовірність їхнього тривалого перебування в приймаючих країнах.

Важливо враховувати фактори, що впливають на трудову міграцію українців до країн ЄС, окрім того, наскільки велика та яка вона є. Економічні можливості, які пропонують країни-приймачі, є важливим фактором. Заробітна плата, умови праці, можливості кар'єрного зростання та соціальний захист є основними факторами, які визначають, наскільки привабливими є працівники з України в країнах Європейського Союзу.

Крім того, рішення щодо міграції також впливають на політичну та правову стабільність у країнах-приймачах, рівень безпеки та захист прав мігрантів. Крім того, можна сприяти трудовій міграції українців до ЄС за допомогою програм і угод про працевлаштування, спрощених процедур отримання робочих віз або робочих дозволів. Однак рішення про пошук роботи за кордоном також впливає на внутрішні фактори України, такі як економічна ситуація в Україні, рівень безробіття та соціальні та політичні перспективи.

Важливо створити механізми співпраці між Україною та країнами-приймачами, щоб ефективно управляти трудовою міграцією та максимізувати її переваги. Це може включати підписання угод про працевлаштування, обмін досвідом та найкращі практики у сфері міграційних політик, створення програм інтеграції для українських мігрантів у країнах-приймачах, а також моніторинг і оцінку результатів цих дій.

Усвідомлення масштабів та динаміки української трудової міграції до країн ЄС допоможе ефективно використати міграційний потенціал, сприятиме досягненню міграційних цілей та забезпечить доброзичливі відносини між мігрантами та країнами-приймачами, що є критично важливим для розробки політики та програм, спрямованих на досягнення цієї мети[23].

Інтеграція мігрантів сприяє культурному обміну, збагачуючись національною культурою шляхом прийняття нових традицій, мов і звичаїв. Розвиток людського капіталу в країнах ЄС сприяє прагненню багатьох українських мігрантів підвищити свою кваліфікацію та отримати нові знання. Успішна інтеграція мігрантів зменшує ризик соціальної ізоляції та зміцнює суспільство.

Збільшення кількості мігрантів може призвести до більшої конкуренції за робочі місця, особливо в секторах, де не потрібно багато кваліфікації, що може призвести до зниження заробітної плати. Незважаючи на переваги інтеграції, вона може призвести до соціальної напруги та ксенофобії, особливо під час економічних труднощів.

Країни, що межують з Україною (Молдова, Румунія, Угорщина, Польща), країни Балтії, а також інші європейські та американські держави стали основними напрямками, куди прямує більшість українських біженців. Це підтверджується дослідженнями, які фіксують найбільший потік мігрантів з України саме до цих регіонів, особливо до держав із давніми міграційними зв'язками.

2.2. Соціально-економічні ефекти інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС

Як свідчить практика, внутрішня трудова міграція в межах Європейського Союзу здебільшого має позитивний вплив на економіку. Люди, які шукають роботу, можуть переїхати до іншої країни, що допомагає знизити навантаження на місцевий ринок праці та задовольнити попит на працівників в іншій державі. Наприклад, працівник, який не має права на отримання страхування на випадок безробіття або іншої державної підтримки у своїй країні, може принести прибуток своєму роботодавцю. Це, у свою чергу, забезпечує вигоду як для компанії, так і для держави, в якій вона розташована.

Міграція є багатогранним процесом, обумовленим цілою низкою різноманітних чинників. Основну роль у формуванні помітної тенденції міграції в країнах Східної Європи за останні роки відіграли економічні, соціальні та політичні аспекти. Трудова міграція є одним із найпоширеніших типів міграції у світі. Залежно від існуючих міграційних тенденцій, Міжнародна організація з міграції поділяє країни на три основні групи: країни-донори, які є джерелом емігрантів;

проміжні країни, що виконують роль транзиту; та приймаючі держави, які стають кінцевим місцем проживання іммігрантів.

Міграційні процеси впливають на країни-донори як позитивно, так і негативно в соціально-економічному та демографічному аспектах. Проте, враховуючи необхідність забезпечення економічного зростання, позитивні короткострокові наслідки еміграції часто суперечать її негативним довгостроковим впливам. Щодо глобальних міграційних процесів, вони, як правило, призводять до серйозних наслідків для країн із проміжними моделями дислокації, зокрема у соціальних, економічних та демографічних вимірах[54].

Економічне становище українців за кордоном покращилося та майже досягло довоєнного рівня. З початку 2024 року частка осіб, які могли дозволити собі лише продукти харчування, зменшилася на 7,5 в. п. У той же час зросла частка тих, хто має можливість купувати як базові, так і дещо дорожчі речі, хоча для придбання ще дорожчих товарів доводиться заощаджувати або позичати. Загалом спостерігається стабільна тенденція до зниження рівня бідності серед українських біженців.

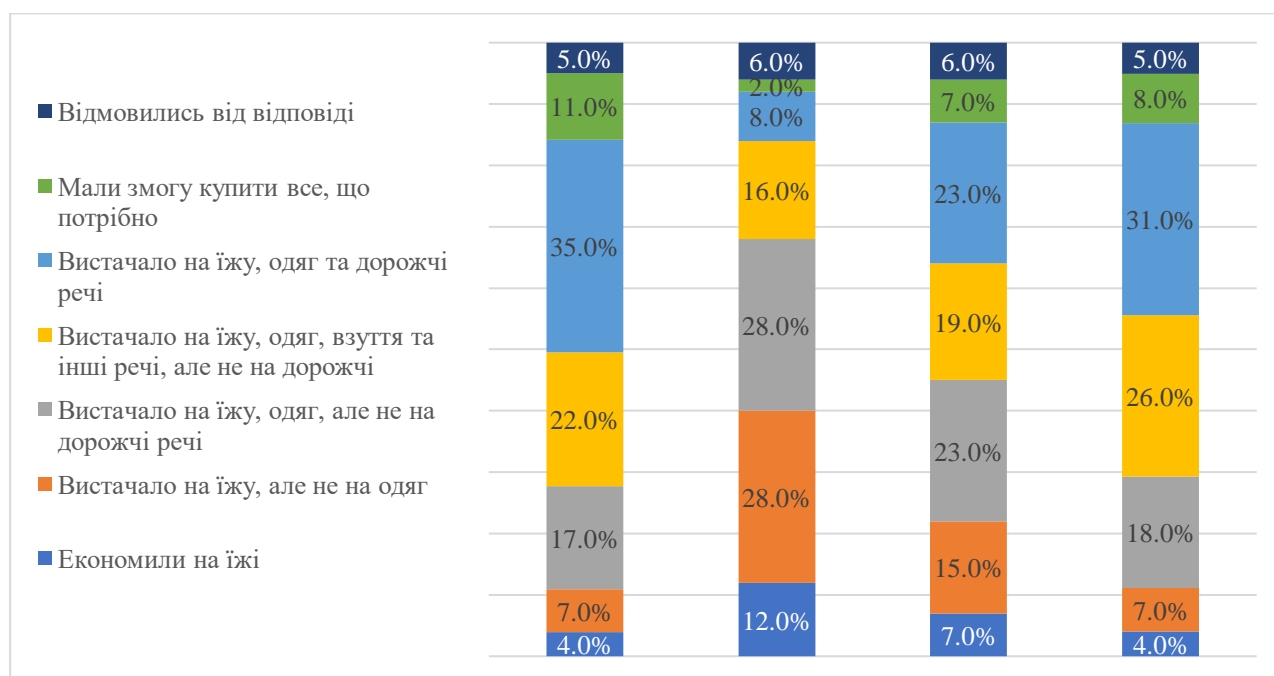

Рисунок 2.4 – Зміна економічного становища українських біженців

Якщо аналізувати зміни за майже три роки – від часу до початку повномасштабного вторгнення до кінця 2024 року – найбільш помітні зміни

відбулися серед тих, хто має можливість купувати їжу, одяг і взуття, але для придбання дорожчих товарів змушений заощаджувати чи позичати. Їхня частка за цей період зросла з 22% до 26%. Це може бути пов'язане з тим, що ті, хто раніше мали кращий фінансовий стан, почали більше економити, а невелика частка тих, хто раніше міг дозволити лише продукти харчування, стала більш матеріально забезпеченою частиною біженців

Переважна більшість залишилася у тій самій категорії доходу, що й до початку повномасштабного вторгнення. Ті, хто змінювали рівень доходу, зазвичай переходили до суміжних категорій, без кардинальних змін. Лише 4,3% біженців суттєво підвищили свій дохід (на 3 чи більше рівня), а 4% відповідно знизили його на 3 чи більше рівня.

У грудні 2024 року найбільша частка студентів спостерігалася у Німеччині (35% від усіх опитаних у цій країні) та у Франції (30%)[54]. Ці країни вирізняються активнішою інтеграційною політикою та освітніми системами, які більше сприяють навчанню іноземних студентів. Зокрема, у Німеччині значну частку студентів можна пояснити політикою інтеграції біженців, що передбачає обов'язкове відвідування інтеграційних або мовних курсів для отримання соціальних виплат. За даними опитування, 57% біженців у Німеччині відвідують мовні курси, що є найвищим показником серед опитаних країн.

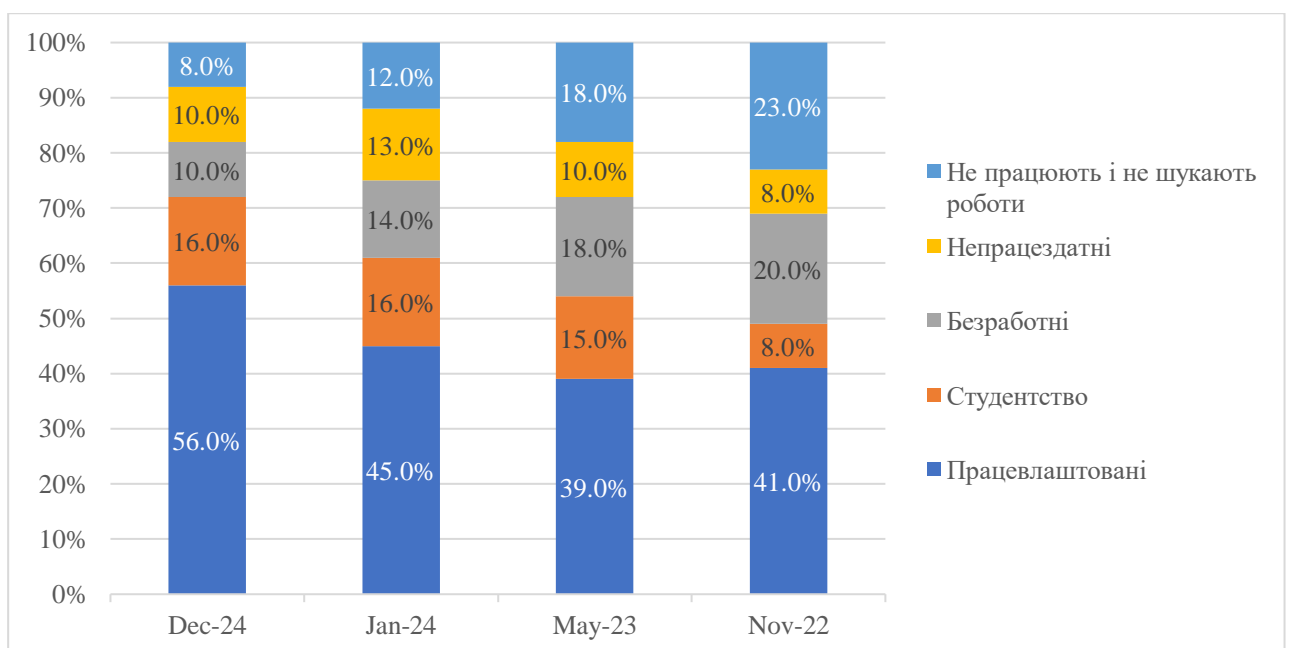

Рисунок 2.5 – Поточна зайнятість українських біженців

Серед тих, хто здобуває освіту в країнах перебування, 36% навчаються на загальних програмах, доступних і для місцевих жителів, 58% обрали спеціальні програми (мовні та інтеграційні курси), а 6% поєднують навчання на обох типах програм. На початку 2024 року цей розподіл становив 21%, 76% і 2,5% відповідно. Таким чином, за рік спостерігається суттєве зниження відвідуваності спеціальних освітніх програм, розроблених для біженців.

Попри те, що Європа традиційно є одним із головних регіонів, що приваблює міжнародних мігрантів, у період з 2019 по 2024 роки вона демонструвала найповільніші темпи зростання чисельності населення. Однак навіть це незначне збільшення населення було б ще меншим без внеску міжнародних мігрантів, які частково компенсували скорочення чисельності населення європейських країн, спричинене зниженням рівня народжуваності.

Іноземна робоча сила з країн, що розвиваються для промислово розвинених країн означає забезпечення різних галузей та інфраструктурних служб необхідними працівниками, без яких нормальний виробничий процес і навіть повсякденне життя неможливі.

Що стосується міжнародної міграції робочої сили, яка відбувається в промислово розвинених країнах, більше пов'язана з неекономічними факторами, ніж з економічними. Існує міграція робочої сили з розвинених країн до розвинених[59]. В основному це невеликий потік висококваліфікованих працівників. Економічні вигоди є основною мотивацією для використання іноземної робочої сили з країн ближнього зарубіжжя в прикордонних районах. Найважливішими перевагами маятникової міграції є низькі транспортні витрати та відсутність значних витрат на розміщення та облаштування.

У той же час країни-експортери капіталу стикаються з певними проблемами. Головне - це відтік ініціативних, кваліфікованих працівників, які є життєво важливими для економіки країни. Протягом багатьох століть державні органи не фіксували потоки міжнародних мігрантів через відсутність статистики та прикордонної системи. Крім того, сьогодні досить складно визначити точну

кількість міжнародного транспортування цього важливого компонента виробництва[43].

Багато політиків останнім часом стверджують, що міграція зменшує дефіцит робочої сили та зупиняє зростання цін. Серед тих, хто згадував або натякав на цю зв'язок, були Гіта Гопінатх з Міжнародного валютного фонду, Джером Пауелл з Федеральної резервної системи та Мішель Буллок з Резервного банку Австралії. Однак докази цього недостатні, і вони можуть насправді свідчити протилежне. Імміграція та повільніше зростання заробітної плати не корелюють у країнах G10. Крім того, безсумнівно, що іммігранти потребують речей одразу після прибуття, що підвищує попит.

Звичайно, приплив нових іммігрантів збільшує ВВП, але, схоже, знижує ВВП на особу, мірило, за яким економісти зазвичай оцінюють рівень життя. Вже чотири квартали поспіль ВВП на особу в Австралії не зростає, а в Великій Британії вже сім. Канада демонструє найбільше падіння цього показника: виробництво на одну особу впало на 2% у 2023 році. Німеччина, Ісландія та Нова Зеландія мають схожі картини.

Це свідчить про зміну характеру імміграції. Наприклад, до пандемії COVID-19 іммігранти в Сполучених Штатах мали таку саму ймовірність отримати ступінь бакалавра, як і їхні місцеві однолітки. Однак сьгоднішні іммігранти, як правило, приїжджають із бідних регіонів Латинської Америки і не мають права легально працювати. Минулого року близько 2,4 мільйона людей нелегально перетнули південний кордон США, щоб потрапити в Сполучені Штати.

Сільськогосподарські та готельно-ресторанні сектори, які найчастіше заявляють про брак працівників і наймають багато мігрантів, зазвичай не вимагають жодної кваліфікації чи досвіду, а також пропонують низьку заробітну плату та погані умови праці. Тим часом міграційний приплив, як правило, не приносить значних переваг високооплачуваним сферам, які вимагають досвіду та кваліфікації. Візьмемо, наприклад, будівельну галузь Канади, яка потребує спеціалістів. Лише 5% непостійних резидентів працюють у цьому секторі, що менше 8% від загальної зайнятості.

Це породжує занепокоєння щодо впливу низькокваліфікованих мігрантів на рівень доходів. Однак показники ВВП на душу населення не завжди повністю відображають реальну ситуацію. За словами Джованні Пері з Каліфорнійського університету в Девісі, якщо низькокваліфікований іммігрант працює за нижчу, ніж середню, зарплату, ВВП на душу населення може знижуватися, навіть якщо його робота сприяє зростанню доходів інших. Відповідно до дослідження пана Пері та його колег, міграція сприяє поліпшенню умов для місцевих працівників, оскільки іммігранти зазвичай займають як низькооплачувані, так і високооплачувані позиції. У результаті завдяки імміграції формується більш різноманітна робоча сила, що відкриває можливості для спеціалізації. Найбільше негативний вплив на заробітну плату відчувають ті, хто найбільш подібний до мігрантів, наприклад, попередні покоління іноземних працівників.

Мігранти з України, які працюють і проживають в Європейському Союзі, витрачають гроші, що призводить до зростання внутрішнього попиту та економічної активності. Легальна працевлаштування українських мігрантів збільшує податкові надходження до бюджетів країн-реципієнтів[48].

Українські мігранти переказують значні суми грошей своїм родинам в Україні, що покращує матеріальне становище їхніх родин і економічний стан країни в цілому. Частина переказаних коштів може бути використана для сприяння розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, що сприятиме економічному зростанню.

На демографічну ситуацію та економічний розвиток України може негативно вплинути масова трудова міграція. На демографічний склад країн-реципієнтів впливає збільшення кількості українських мігрантів, зокрема збільшення частки молодих і працездатних осіб.

Приносячи свої традиції, мову та культуру, українські мігранти сприяють культурному розвитку країн-реципієнтів. Однак культурні відмінності можуть спричинити соціальні конфлікти та проблеми з інтеграцією. Забезпечення доступу мігрантів до соціальних послуг, освіти, медицини та житла є важливою частиною інтеграції.

Доступ до високоякісної освіти та професійної підготовки є важливим фактором успіху інтеграції українських мігрантів. Багато країн ЄС пропонують мігрантам можливості навчатися та підвищити свої навички. Визнання українських кваліфікацій і дипломів сприяє професійній мобільності та підвищує рівень зайнятості мігрантів.

Незважаючи на економічні переваги, мігранти часто стикаються з дискримінацією та ксенофобією, що ускладнює їм інтеграцію та створює соціальну напруженість. Розробка та реалізація ефективних програм підтримки мігрантів і протидії дискримінації є важливою частиною політики інтеграції.

Крім того, є люди, які висловлюють занепокоєння щодо того, що дешева робоча сила перешкоджає компаніям інвестувати в підвищення продуктивності, хоча це не так з іншими причинами. Високий рівень імміграції може дозволити автотойчій найняти більше працівників, а не купувати нові автомобілі. Дійсно, дослідження Ітана Льюїса з Дартмутського коледжу показало, що значна імміграція в Сполучених Штатах у 1980-90-х роках призвела до зменшення кількості машин, які використовувалися на заводах. Крім того, співвідношення капіталу до працівників зараз зменшується в Австралії та Канаді.

Вирішальне питання полягає в тому, чи збільшують чи скорочують новоприбулі мігранти державну скарбницю. Висококваліфіковані працівники відіграють значну роль у чистих фіскальних витратах. Однак важче відповісти на це питання низькокваліфікованим працівникам. Оскільки іммігранти зазвичай приїжджають дорослими, їм не потрібна дорога державна освіта. Вони навіть мають можливість безпосередньо фінансувати державні служби. У минулому році кількість британських робочих віз зросла на 157% для працівників сфери охорони здоров'я та догляду, яких країна дуже потребує[40].

Після цього будуть проблеми. Іммігранти виходять на пенсію, коли вони старіють. У багатьох випадках прогресивні системи соціального забезпечення перерозподіляють гроші від багатих до бідних. Таким чином, мігрант з низьким доходом, який претендує на державну пенсію, не кажучи вже про те, що користується державною медициною, може врешті-решт стати тягарем для

держави. Швидше за все, якщо вони виїдуть до того, як постаріють, вони матимуть тривалий позитивний вплив на державну скарбницю.

Таким чином, парадоксальна ситуація може виникнути, коли зростання людського капіталу в країні (зокрема, завдяки покращенню системи освіти) призводить до більшого відтоку людського капіталу, одночасно збільшуючи надходження ресурсів у країну внаслідок еміграції кваліфікованих працівників. Додаткові ресурси можна розглядати як «бонус» для країни, який стимулює її до подальшого розвитку людського капіталу. У сфері економічної міграції існує суперечлива дилема «відтік мізків проти збільшення мізків», і поки що немає рішення.

Українські мігранти часто беруть участь у вакансіях, які важко заповнити місцевими працівниками, особливо в таких сферах, як будівництво, сільське господарство, догляд за людьми похилого віку та інші, де потрібна низька кваліфікація.

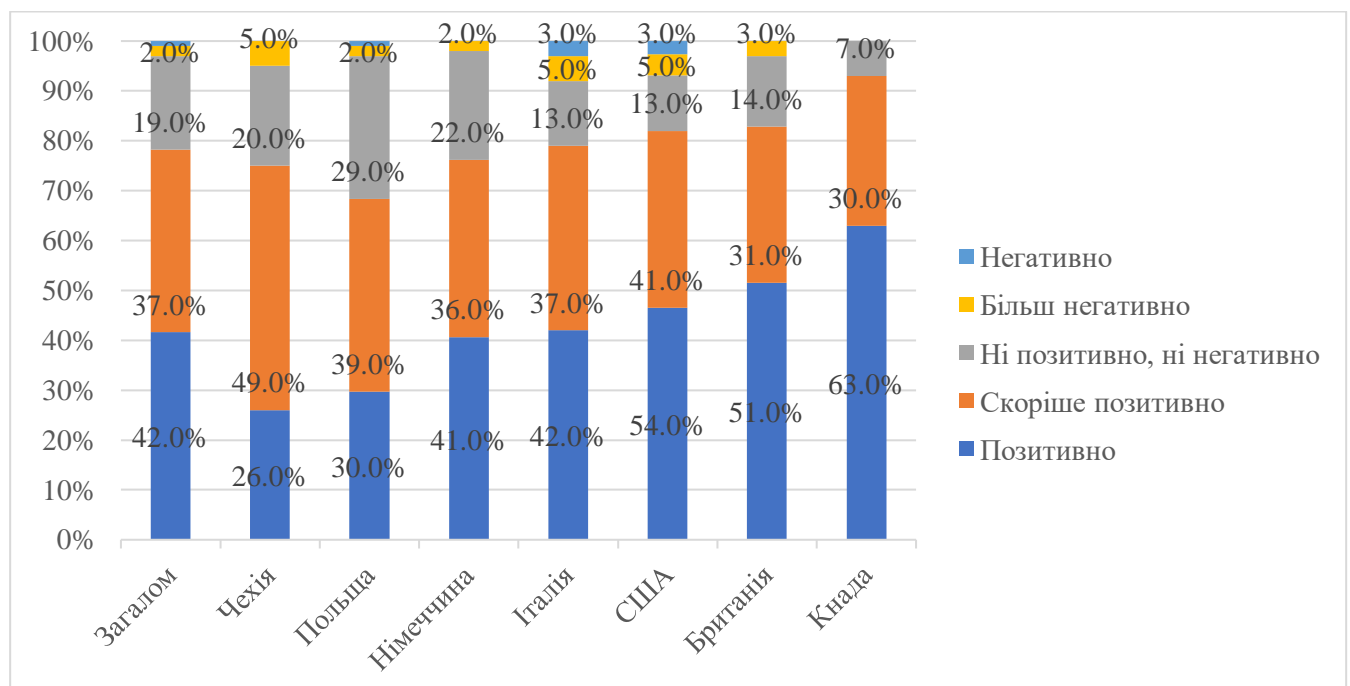

Рисунок 2.6 – Ставлення до українських біженців в ЄС

Західні суспільства доклали значних зусиль, щоб українці, які рятуються від війни, відчули доброзичливе ставлення: це проявляється як через інституційну підтримку, так і через міжособистісні контакти. Близько 80% опитаних українців позитивно оцінюють ставлення місцевого населення[54]. Серед країн із великою

кількістю українських біженців найкраще ставлення відзначають у державах із високим рівнем етнічного та культурного різноманіття, таких як США, Канада та Велика Британія.

Ще одним критерієм інтеграції в іноземне суспільство є наявність дружніх зв'язків із місцевими жителями. Частка тих, хто має близьких, знайомих серед місцевого населення, залишилася незмінною порівняно з січнем 2024 року. Водночас, майже третина українців досі не встановила таких особистих зв'язків[15].

Збільшення кількості працівників збільшує податкові надходження до бюджету країн приїому, що сприяє фінансуванню соціальних програм і проектів інфраструктури.

Участь українських мігрантів у європейському ринку праці має значні соціально-економічні наслідки як для країн-реципієнтів, так і для України. Вона сприяє зростанню економічної активності, збільшенню податкових надходжень, заповненню дефіциту робочої сили та покращенню матеріального становища родин мігрантів в Україні. Однак інтеграція супроводжується різними перешкодами, такими як дискримінація, нелегальна зайнятість і культурні відмінності. Для успішної інтеграції українських мігрантів необхідно впровадити комплексний підхід, який включає законодавчі, економічні та соціальні заходи, спрямовані на підтримку та захист прав мігрантів.

Усе більше людей у світі визнають, що мігранти можуть допомогти розвитку як країн - донорів, так і країн - реципієнтів[23]. Питання про те, як максимізувати переваги та мінімізувати негативні прояви, пов'язані з міграцією, зараз є найбільш важливими. Кожна держава розробляє політику щодо регулювання тої чи іншої сфери, особливо щодо процесів міграції. Ці зміни зазвичай відбуваються під час численних повернень, які активізуються або внаслідок поживлення економіки в країні походження, або внаслідок кризи в країні, де вони проживають.

Важливо підкреслити, що неокласичний підхід є основою сучасного теоретичного осмислення міжнародної міграції. Цей підхід походить від теорії

«недорозвинених економік». Неокласична макрорівнева теорія економіки стверджує, що географічні відмінності в попиті та пропозиції робочої сили є основною причиною міграції. Коли є різниця в заробітній платі, працівники з низькооплачуваних районів переміщуються до високооплачуваних. Працівники прагнуть максимізувати дохід, який вони отримують від своєї роботи, згідно з неокласичними економічними теоріями мікрорівнів. Тим не менш, перш ніж він зможе отримати високу заробітну плату на новому місці роботи, він повинен витратити певну суму грошей. Ці витрати включають матеріальні витрати, пошук роботи, вивчення мови, подолання труднощів, пов'язаних із адаптацією до нового ринку праці, психологічні витрати, пов'язані з втратою старих і встановленням нових комунікативних зв'язків.

Міграційний капітал, який становить більше 10% ВВП України, відіграє значну роль у збалансуванні платежів країни та загалом у соціальній стабілізації. Проте ми бачимо загальну тенденцію до зростання кількості трудових мігрантів; у 2019 році вони сягнули 2,7 млн. осіб, в основному через економічну нестабільність і низький рівень оплати праці в загальному та окремих секторах економіки. В даний час головним завданням уряду України є визначення найкращих методів регулювання та збалансування ринку праці, а також можливостей для розвитку самозайнятості. Це сприятиме загальному зростанню економіки та стабілізації економічної ситуації в країні.

Соціальна політика країн Євросоюзу щодо ефективної інтеграції мігрантів, що прибувають до Європи, є важливою частиною міграційної політики[37]. Згідно з європейськими стандартами щодо біженців і осіб, які шукають притулку, а також їх адаптації в навколишнє середовище країн, що їх приймає, зниження рівня дискримінації має бути одним із напрямків забезпечення соціального захисту. Одним із аргументів є те, що програми Європейського Союзу повинні бути орієнтовані на висококваліфікованих людей і їхні родини, а не на підприємців чи менш кваліфіковану робочу силу. Варто зауважити, що одним із таких ефективних інструментів є програма Blue Card, що дозволяє висококваліфікованим фахівцям

легше отримати дозвіл на проживання в країні, яка її пропонує та релевантність на ринку праці.

Одним із елементів міграційної політики є розвиток соціальних зв'язків між роботодавцями та працівниками з третіх країн, які повинні отримувати ставлення, подібне до ставлення громадян Євросоюзу. Тим не менш, соціально-економічні та регіональні особливості кожної країни - члена ЄС визначають те, як міграційна політика в рамках законодавства ЄС має базуватися на регіональних особливостях, динаміці процесів міграції, міграційній активності населення та територіальному розташуванні. Таким чином, основою європейської міграційної політики є визначення співпраці між країнами Євросоюзу щодо забезпечення міграційної політики, солідарності, поваги, легальності та міграції.

На завершення варто знову наголосити, що міграція є багатограним явищем, зумовленим багатьма факторами. Найбільшу роль у формуванні міграційних тенденцій останніх років у країнах Європейського Союзу відіграють економічні, соціальні та політичні чинники. Люди, як правило, вирішують переїзд, прагнучи отримати кращі можливості для працевлаштування та підвищити рівень свого життя.

Перед тим як аналізувати на конкретних прикладах вплив міжнародної міграції на економічний розвиток країн ЄС, було проведено оцінку таких показників, як ВВП, ВВП на душу населення, рівень зайнятості, безробіття та інфляція. У 2023-2024 роках ці показники демонстрували значне зростання порівняно з роком вступу, зокрема в 1,5 рази.

У ході дослідження було встановлено, що після вступу до ЄС, хоча не всі країни Центрально - Східної Європи досягли покращення в показниках імміграції чи скорочення еміграції, загалом обидва показники продемонстрували суттєве зростання у кожній з цих держав.

Крім того, Польща стикається з негативною тенденцією: кількість українських біженців, які виїжджають за кордон на термін понад три місяці, становить близько 7 тисяч осіб. Більшість з них складають трудові мігранти, які переважно прямують до Великобританії та Німеччини[55].

2.3. SWOT – аналіз інтеграції мігрантів у ринок праці на прикладі Польщі

Інтеграція мігрантів у ринок праці є важливим і водночас складним процесом, який впливає на економічний розвиток та соціальну стабільність у багатьох країнах світу. Польща, будучи однією з ключових країн Центрально - Східної Європи, виступає як приклад держави, яка протягом останніх десятиліть зазнала значного впливу міграційних процесів[14]. Внаслідок свого географічного розташування, соціально-економічної ситуації та відкритості до нових трудових ресурсів, країна стала важливим пунктом призначення для мігрантів, особливо з сусідніх держав, таких як Україна.

Ринок праці Польщі є не лише платформою для працевлаштування мігрантів, але й простором для економічної адаптації, інтеграції та взаємодії культур[36]. Успішна інтеграція мігрантів у цей ринок забезпечує значні вигоди як для самих мігрантів, так і для польської економіки: зростає зайнятість, збільшується виробничий потенціал, а також розширюються можливості для міжнародного співробітництва. Проте цей процес не позбавлений викликів, таких як мовний бар'єр, дискримінація чи ризики нелегальної зайнятості.

SWOT-аналіз, як метод оцінки сильних і слабких сторін, можливостей і загроз, є ефективним інструментом для аналізу інтеграції мігрантів у польський ринок праці. Він дозволяє не лише оцінити поточну ситуацію, але й окреслити майбутні перспективи та запропонувати шляхи для покращення адаптації мігрантів. У даній роботі особлива увага приділяється аналізу, який враховує особливості польського ринку праці, демографічні тенденції та політики інтеграції, що діють на національному рівні.

Розуміння впливу мігрантів на економіку та суспільство Польщі є ключовим для формування ефективної стратегії інтеграції, яка сприятиме стабільному розвитку не лише самої країни, але й регіону в цілому. У цьому контексті SWOT-аналіз дозволяє виявити аспекти, які потребують вдосконалення, та ті, що вже зараз є джерелом успіху в інтеграції мігрантів до польського суспільства.

Розглянемо приклад Польщі, яка є однією з найбільших країн ЄС, яка приймає українських мігрантів, щоб провести SWOT-аналіз інтеграції мігрантів у ринок праці. SWOT-аналіз допоможе вам визначити сильні та слабкі сторони проекту, а також можливості та загрози. У сферах, де бракує робочої сили, таких як будівництво, сільське господарство та обслуговування, українські мігранти заповнюють вакансії.

Збільшення податкових надходжень до бюджету завдяки легальному працевлаштуванню мігрантів. Молоді українські мігранти, які працюють, допомагають пом'якшити демографічний тиск, спричинений старінням населення Польщі[36].

У процесі міграції відбувається культурний обмін і доповнення польського суспільства новими традиціями та звичаями. Процес інтеграції мігрантів у середовище може бути складніше через труднощі з навчанням мови та адаптацією до місцевих культурних традицій. Багато мігрантів працюють на низькокваліфікованих посадах, що обмежує їхні можливості зростати в кар'єрі. Місцеве населення може бути нервовим, особливо коли економічна ситуація стає нестабільною.

Таблиця 2.1 – Переваги та недоліки інтеграції мігрантів

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
Географічна близькість до країн, які є основними джерелами мігрантів, таких як Україна.	Мовний бар'єр, що ускладнює комунікацію на робочих місцях і доступ до послуг.
Високий попит на робочу силу у таких секторах, як сільське господарство, логістика, будівництво.	Проблеми з легалізацією праці: високий рівень незадекларованої зайнятості серед мігрантів.
Розвинута інфраструктура у великих містах, яка сприяє інтеграції мігрантів у ринок праці.	Упереджене ставлення до мігрантів у певних частинах суспільства, що ускладнює адаптацію.
Гнучкість ринку праці, що дозволяє створювати нові можливості для працевлаштування мігрантів.	Недостатня професійна підготовка у частини мігрантів, що обмежує їхній доступ до високооплачуваних робіт.
Державна підтримка інтеграції, включаючи фінансування ЄС на програми інтеграції мігрантів.	Соціальна ізоляція мігрантів через відсутність налагоджених зв'язків із місцевим населенням.

Польща має низку переваг, які сприяють інтеграції мігрантів у ринок праці. По-перше, її географічне розташування робить країну зручною для міграції з

сусідніх держав, таких як Україна. Високий попит на робочу силу в таких секторах, як будівництво, сільське господарство та логістика, створює додаткові можливості для працевлаштування мігрантів. Державна підтримка інтеграції через програми мовної та професійної підготовки допомагає мігрантам адаптуватися до умов місцевого ринку. Крім того, гнучкість ринку праці та розвинута інфраструктура у великих містах сприяють залученню іноземців до економічного життя країни. Уряд також використовує фінансування від ЄС, що дозволяє розробляти нові інтеграційні проекти.

Однак процес інтеграції стикається з певними викликами. Мовний бар'єр залишається значною перешкодою, яка ускладнює комунікацію на робочих місцях та обмежує доступ до вакансій. Значна частина мігрантів працює нелегально, що створює економічні ризики як для держави, так і для самих працівників. Крім того, обмежений доступ до соціальних послуг через юридичні чи бюрократичні складнощі є ще однією проблемою. У суспільстві іноді проявляється упереджене ставлення до мігрантів, що перешкоджає налагодженню соціальних зв'язків. Соціальна ізоляція, викликана браком контактів із місцевими жителями, також негативно впливає на процес інтеграції. Недостатній рівень професійної підготовки частини мігрантів обмежує їхні можливості для зайняття високооплачуваних робіт.

Таким чином, незважаючи на численні переваги, Польща має працювати над усуненням цих слабких сторін, щоб забезпечити більш ефективну інтеграцію мігрантів у свій ринок праці.

Таблиця 2.2 – Можливості та загрози інтеграції мігрантів

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
Розширення освітніх програм: Впровадження професійних тренінгів та мовних курсів для мігрантів сприятиме їхній адаптації та підвищенню кваліфікації.	Зростання конкуренції: Місцеве населення може сприймати мігрантів як конкурентів за робочі місця, що створює соціальну напруженість.
Демографічне відновлення: Завдяки трудовій міграції можна компенсувати старіння населення та зменшення робочої сили.	Економічна нестабільність: Рецесії або економічні кризи можуть погіршити доступ мігрантів до ринку праці та соціальних послуг.
Міжнародне фінансування: Польща може отримувати гранти від ЄС для підтримки програм інтеграції мігрантів.	Соціальна ізоляція: Недостатня інтеграція мігрантів може призвести до конфліктів у суспільстві, що заважатиме гармонійній взаємодії.

Залучення інновацій: Мігранти можуть сприяти розвитку підприємництва, впровадженню нових ідей та технологій.	Відтік польських громадян: Еміграція з Польщі на фоні припливу мігрантів може призвести до дисбалансу між місцевими та новоприбулими робітниками.
Підтримка підприємництва: Мігранти часто відкривають малі бізнеси, що сприяє економічному зростанню та створенню нових робочих місць.	Мовний бар'єр: Недостатнє володіння польською мовою залишається одним з головних викликів у процесі інтеграції мігрантів.
Різноманітність на ринку праці: Залучення людей із різним досвідом дозволяє збільшити можливості для спеціалізації в різних галузях.	Незаконна зайнятість: Робота мігрантів без офіційного оформлення створює ризики для державної економіки та прав працівників.
Співпраця з міжнародними організаціями: Встановлення зв'язків із ООН чи іншими глобальними інституціями для ефективного управління міграційними процесами.	Відсутність інтеграційних програм: У менш розвинених регіонах може бракувати ресурсів для якісної підтримки мігрантів.

Інтеграція мігрантів у ринок праці Польщі відкриває ряд перспективних можливостей для розвитку країни [52]. Зокрема, впровадження освітніх програм, таких як професійні тренінги та мовні курси, може допомогти мігрантам адаптуватися до нового середовища, підвищити свою кваліфікацію та знайти роботу. Міграція сприяє демографічному відновленню, оскільки мігранти компенсують старіння населення та зменшення робочої сили. Міжнародне фінансування, наприклад гранти від ЄС, дозволяє Польщі розробляти й реалізовувати інтеграційні програми, що сприяють зміцненню економіки та соціальної стабільності [52]. Крім того, залучення мігрантів підтримує розвиток підприємництва, сприяючи створенню нових бізнесів та впровадженню інновацій. Різноманітність на ринку праці відкриває нові можливості для спеціалізації в різних галузях, тоді як співпраця з міжнародними організаціями допомагає покращити управління міграційними процесами.

Водночас інтеграція мігрантів стикається з рядом загроз, які можуть перешкоджати її ефективному здійсненню. Однією з ключових проблем є зростання конкуренції на ринку праці, що може викликати соціальну напруженість серед місцевого населення. Економічна нестабільність у разі кризи здатна погіршити доступ мігрантів до працевлаштування та соціальних послуг. Недостатня інтеграція може призвести до соціальної ізоляції мігрантів, що загрожує виникненням конфліктів у суспільстві. Відтік польських громадян за

кордон на тлі напливу мігрантів може викликати дисбаланс у структурі робочої сили. Мовний бар'єр залишається перешкодою для успішної інтеграції, а висока частка нелегальної зайнятості серед мігрантів створює ризики для державної економіки. У менш розвинених регіонах бракує інтеграційних програм, що ускладнює процес адаптації мігрантів до місцевих умов[53].

Таким чином, Польща має великий потенціал для інтеграції мігрантів, але потребує ретельної роботи над усуненням загроз, щоб забезпечити успішне й гармонійне включення мігрантів у ринок праці.

Інтеграція мігрантів у ринок праці Польщі є складним, але критично важливим процесом, що впливає на економічне зростання, соціальну стабільність і взаємодію культур. Розглянувши цей процес через призму SWOT-аналізу, можна зробити кілька детальних висновків, які визначають як позитивні аспекти, так і виклики, з якими стикається Польща.

Польща володіє значними сильними сторонами, які створюють сприятливі умови для інтеграції мігрантів. Географічна близькість до країн-джерел міграції, таких як Україна, знижує витрати на переїзд і спрощує процедуру адаптації. Економіка країни демонструє високий попит на робочу силу в таких секторах, як будівництво, сільське господарство та логістика, що створює безліч робочих місць для мігрантів різного рівня кваліфікації. Державні програми підтримки, зокрема мовна та професійна підготовка, значно полегшують адаптацію новоприбулих. Крім того, отримання міжнародного фінансування, наприклад, від ЄС, дозволяє розробляти інтеграційні проекти [57].

Водночас, слабкі сторони інтеграційного процесу вказують на необхідність вдосконалення існуючих механізмів. Мовний бар'єр залишається однією з ключових проблем, оскільки багато мігрантів не володіють польською мовою, що ускладнює їхню комунікацію та працевлаштування. Нелегальна зайнятість мігрантів створює ризики для економіки країни та їхнього соціального захисту. Соціальна ізоляція мігрантів, спричинена недостатньою кількістю контактів із місцевими жителями, також є фактором, що заважає їхній інтеграції. Упереджене

ставлення до іноземців у деяких частинах суспільства перешкоджає налагодженню взаємодії між мігрантами та місцевими.

Можливості інтеграції відкривають перспективи для розвитку країни. Зокрема, розширення освітніх програм і професійних тренінгів дозволить підвищити рівень кваліфікації мігрантів, збільшити їхній внесок у економіку та сприяти їхній адаптації [40]. Демографічне відновлення, спричинене припливом мігрантів, може компенсувати старіння населення та дефіцит робочої сили. Мігранти також можуть сприяти розвитку підприємництва, створюючи малі бізнеси та впроваджуючи нові ідеї.

Однак загрози інтеграції мігрантів вказують на важливість ретельного планування та управління процесами [40]. Зростання конкуренції на ринку праці може викликати соціальну напруженість серед місцевого населення. Економічна нестабільність, пов'язана з кризами, може погіршити доступ мігрантів до працевлаштування та соціальних послуг. Відсутність інтеграційних програм у менш розвинених регіонах посилює ризик ізоляції мігрантів. Мовний бар'єр і високий рівень нелегальної зайнятості залишаються перешкодами для ефективної інтеграції.

Таким чином, інтеграція мігрантів у ринок праці Польщі має значний потенціал для економічного та соціального розвитку. Для досягнення максимально позитивного результату необхідно усунути слабкі сторони та мінімізувати загрози, активно використовуючи можливості, які відкриває процес інтеграції. Розвиток державних програм підтримки, розширення співпраці з міжнародними організаціями, поліпшення соціальної взаємодії між мігрантами та місцевим населенням, а також посилення регулювання ринку праці стануть запорукою успішної інтеграції мігрантів і стабільного майбутнього Польщі [15].

2.4. Політика регулювання інтеграції українських мігрантів в ЄС

Після військового вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року Європейський Союз (ЄС) зіткнувся з беспрецедентним потоком українських мігрантів, які шукали притулку від війни. Ця криза стала викликом не лише для наших численних співвітчизників, а й для європейських країн, які повинні були швидко адаптувати свої міграційні політики, щоб забезпечити ефективну інтеграцію новоприбулих. У відповідь на цю ситуацію ЄС активував Директиву про тимчасовий захист, яка надає негайний, але тимчасовий захист переміщеним особам з України [29]. Цей крок став важливим етапом у розвитку політики регулювання міграції та інтеграції в ЄС.

Інтеграція українських мігрантів в ЄС є складним процесом, який включає різні аспекти, такі як доступ до житла, охорони здоров'я, освіти та ринку праці [29]. Важливо зазначити, що кожна країна-член ЄС має власні підходи до імплементації цієї директиви, що призводить до різних рівнів підтримки та інтеграції мігрантів [16]. Наприклад, деякі країни надають українським мігрантам негайний доступ до роботи та дозволяють тимчасово відвідувати Україну без втрати статусу захисту [16]. Інші країни встановлюють більш гнучкі правила щодо місця проживання мігрантів [16].

Однак, тимчасовий характер дозволів на захист призводить до обмеженого доступу до певних прав і послуг для українських мігрантів [16]. Це включає меншу кількість інтеграційних заходів, меншу фінансову допомогу та відсутність шляху до постійного місця проживання [16]. Наприклад, деякі приймаючі країни не забезпечують українським мігрантам права на мовну підготовку або регулярні інтеграційні заходи, на які мають право інші біженці [16].

Європейська комісія координує Платформу солідарності, яка об'єднує країни ЄС, міжнародних партнерів та агенції ЄС для забезпечення імплементації Директиви про тимчасовий захист [29]. Ця платформа сприяє збору важливої інформації про прибуття біженців та стимулює заходи з врегулювання міграційних

процесів [1]. Водночас, нова міграційна політика ЄС може вдарити по українських мігрантах, коли термін дії тимчасових дозволів закінчиться у 2025 році [16]. Деякі країни можуть посилити обмеження для українських біженців, що може призвести до нових викликів у процесі їх інтеграції [16].

Таким чином, політика регулювання інтеграції українських мігрантів в ЄС є важливим аспектом міжнародної економіки, який потребує ретельного аналізу та розгляду. У цьому розділі досліджено основні підходи та виклики, з якими стикаються українські мігранти в процесі інтеграції в європейське суспільство, а також оцінює ефективність існуючих політик та пропонує рекомендації для їх покращення.

Перш за все, варто детальніше проаналізувати загальні положення зазначеної постанови. ДТЗ була прийнята Радою Європейського Союзу 20 липня 2001 року як відповідь на можливі масові напливи переміщених осіб, які потребують негайного захисту [29]. Основна мета ДТЗ полягає в забезпеченні гармонізованого підходу до надання тимчасового захисту в країнах-членах ЄС, а також у сприянні збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб [29].

Таблиця 2.3 – Основні директиви ЄС щодо інтеграції мігрантів

Основні положення Директиви включають:

Право на проживання: ДТЗ надає переміщеним особам право на проживання в країнах ЄС на період дії тимчасового захисту. Цей період зазвичай становить один рік, але може бути продовжений до трьох років залежно від ситуації в країні походження [30].

Доступ до ринку праці: Переміщені особи мають право працювати в країнах ЄС без необхідності отримання додаткових дозволів на роботу. Це положення сприяє економічній інтеграції мігрантів та зменшує навантаження на соціальні системи приймаючих країн [30].

Доступ до житла: ДТЗ зобов'язує країни-члени забезпечити переміщеним особам доступ до житла. Це може включати як тимчасове розміщення, так і допомогу у пошуку постійного житла [30].

Соціальна допомога: Переміщені особи мають право на отримання соціальної допомоги, включаючи фінансову підтримку, доступ до медичних послуг та інші соціальні пільги. Це положення спрямоване на забезпечення базових потреб мігрантів та підтримку їхньої гідності [30].

Освіта: Діти та підлітки, які перебувають під тимчасовим захистом, мають право на доступ до освіти на тих самих умовах, що й громадяни приймаючої країни. Це включає дошкільну, шкільну та професійну освіту [30].

Правова допомога та інформація: ДТЗ передбачає надання переміщеним особам правової допомоги та інформації щодо їхніх прав та обов'язків у приймаючій країні. Це допомагає мігрантам орієнтуватися в новому середовищі та захищати свої права [30].

Возз'єднання сімей: Директива також передбачає заходи для возз'єднання сімей, що сприяє збереженню сімейних зв'язків та підтримці соціальної стабільності переміщених осіб [30].

Переоцінити вплив інтеграції українських мігрантів на економіку ЄС важко, зростання українських діаспор сприяє багатьом фундаментальним сферам економіки, зокрема: зростанню приватного споживання, адже інтеграція українських мігрантів сприяє зростанню приватного споживання в країнах ЄС. За даними Національного банку України, витрати українців за кордоном у 2022 році становили близько 2 мільярдів доларів на місяць, що втричі більше, ніж у попередньому році [3]. Це збільшення витрат сприяє економічному зростанню в приймаючих країнах, особливо в Польщі та Естонії [3].

Якісний і кількісний зріст працездатного населення також зазнав змін в кращий бік, оскільки загальне старіння населення та його негативний приріст – є широко відомим фактом. За даними Європейського центрального банку, значна

частина українських мігрантів активно шукає роботу та інтегрується в місцевий ринок праці [33]. Це допомагає заповнити вакансії в різних секторах економіки, таких як будівництво, сільське господарство та сфера послуг [33].

Щодо фіскального впливу, то за оцінками Міжнародного валютного фонду, короткостроковий фіскальний вплив українських мігрантів на економіки країн ЄС становить близько 30-37 мільярдів євро, або 0.19%-0.23% ВВП ЄС [7]. Ці витрати включають соціальну допомогу, медичні послуги та освіту для мігрантів [7]. Водночас, у середньостроковій перспективі українські мігранти можуть сприяти економічному зростанню та збільшенню доходів державного бюджету через сплату податків та внесків до соціальних фондів [3].

Не стоїть осторонь і зріст попиту, а отже й стимуляція пропозиції на ринку оренди житла. Інтеграція українських мігрантів також впливає на ринок житла в країнах ЄС. Зростання попиту на житло призводить до підвищення цін на оренду та купівлю нерухомості, що може створювати додаткові виклики для місцевих жителів [33]. Водночас, будівництво нових житлових комплексів та інфраструктури для мігрантів сприяє розвитку будівельного сектору та створенню нових робочих місць [33].

Окремо варто зауважити, що інтеграція українських мігрантів має також соціальні та культурні аспекти. Українські мігранти привносять нові культурні елементи та традиції до приймаючих країн, що сприяє культурному обміну та збагаченню місцевих спільнот [3]. Водночас, інтеграція мігрантів потребує зусиль з боку приймаючих країн для забезпечення соціальної згуртованості та запобігання дискримінації [33].

Попри весь позитив та потенціал для Європейського союзу, вважаю за доцільне окремо висвітлити й недоліки регулювання, яке наразі існує та може створювати певні перепони для громадян України, які були вимушені покинути свої домівки та асимілюватися на чужих теренах.

Одним з основних недоліків політики інтеграції українських мігрантів є тимчасовий характер дозволів на захист. Це створює невизначеність та нестабільність для мігрантів, які можуть втратити правовий статус після

завершення терміну дії тимчасового захисту [7]. Крім того, тимчасовий захист не забезпечує довгострокових рішень для інтеграції мігрантів у приймаючі суспільства [1].

Кожна країна-член ЄС має власні підходи до імплементації політики інтеграції, що призводить до нерівномірного рівня підтримки та інтеграції мігрантів [1]. Це може створювати додаткові виклики для мігрантів, які стикаються з різними умовами та вимогами в різних країнах [9].

Інтеграція мігрантів потребує значних соціальних та економічних витрат, що може створювати додаткове навантаження на бюджети країн-членів ЄС [37]. Це включає витрати на соціальну допомогу, медичні послуги, освіту та житло для мігрантів [37]. Крім того, зростання кількості мігрантів може призводити до додаткового тиску на ринок праці та збільшення рівня безробіття [37].

Вітчизняними науковцями, серед яких О. Івасечко та М. Здоровега запропоновані наступні шляхи подолання вищезгаданих проблем: усунення перешкод для інтеграції, покращення механізмів визнання професійної кваліфікації, підвищення доступу до освітніх і мовних програм, боротьба з дискримінацією, розширення соціальних програм, залучення громадських організацій.

Необхідно усунути перешкоди для успішної інтеграції мігрантів, включаючи мовні бар'єри, дискримінацію та культурну ізоляцію [38]. Це може включати розширення доступу до мовних курсів, освітніх програм та соціальних заходів [38].

Необхідно покращити механізми визнання професійної кваліфікації мігрантів, щоб вони могли швидше інтегруватися в місцевий ринок праці [38]. Це може включати спрощення процедур визнання дипломів та сертифікатів, а також надання додаткових курсів підвищення кваліфікації [38].

Необхідно забезпечити мігрантам доступ до якісних освітніх і мовних програм, що сприятиме їхній інтеграції в суспільство [38]. Це може включати розширення кількості мовних курсів, професійної освіти та культурних заходів [38].

Необхідно посилити заходи боротьби з дискримінацією мігрантів, щоб забезпечити їхню рівноправність та захист прав [38]. Це може включати розробку антидискримінаційних законів, проведення інформаційних кампаній та підтримку громадських організацій [38].

Необхідно розширити соціальні програми, спрямовані на підтримку мігрантів, включаючи доступ до медичних послуг, житла та фінансової допомоги [59]. Це допоможе мігрантам адаптуватися до нових умов життя та забезпечити їхню гідність [59].

Громадські організації відіграють важливу роль у процесі інтеграції мігрантів. Вони можуть надавати підтримку у вигляді консультацій, правової допомоги та соціальних програм [59]. Залучення громадських організацій до процесу інтеграції може сприяти більш ефективному вирішенню проблем мігрантів [59].

Отже, інтеграція українських мігрантів в ЄС є складним і багатогранним процесом, який потребує ретельного аналізу та розгляду. Директива про тимчасовий захист, прийнята у відповідь на військове вторгнення Росії в Україну, стала важливим кроком у забезпеченні негайного захисту переміщених осіб. Однак, тимчасовий характер дозволів на захист створює невизначеність та нестабільність для мігрантів, що потребує розробки довгострокових рішень для їхньої інтеграції.

Різні підходи до імплементації політики інтеграції в країнах-членах ЄС призводять до нерівномірного рівня підтримки та інтеграції мігрантів. Це створює додаткові виклики для мігрантів, які стикаються з різними умовами та вимогами в різних країнах. Крім того, інтеграція мігрантів потребує значних соціальних та економічних витрат, що може створювати додаткове навантаження на бюджети країн-членів ЄС.

Водночас, інтеграція українських мігрантів має значний потенціал для економічного зростання та культурного обміну. Українські мігранти сприяють зростанню робочої сили, заповненню вакансій у різних секторах економіки та збільшенню приватного споживання. Вони також привносять нові культурні

елементи та традиції до приймаючих країн, що сприяє культурному різноманіттю та взаєморозумінню.

Для покращення політики інтеграції українських мігрантів необхідно усунути перешкоди для успішної інтеграції, покращити механізми визнання професійної кваліфікації, забезпечити доступ до якісних освітніх і мовних програм, посилити заходи боротьби з дискримінацією та розширити соціальні програми. Залучення громадських організацій до процесу інтеграції може сприяти більш ефективному вирішенню проблем мігрантів.

Таким чином, політика інтеграції українських мігрантів в ЄС потребує комплексного підходу, який враховує як економічні, так і соціальні аспекти. Лише за умови тісної співпраці між країнами-членами ЄС, міжнародними організаціями та громадськими організаціями можна забезпечити успішну інтеграцію українських мігрантів та сприяти їхньому внеску в розвиток європейського суспільства.

ВИСНОВКИ

Міжнародна міграція є багатограним явищем, яке відображає ключові зміни в сучасному глобалізованому світі, зумовлені економічними, політичними та соціокультурними факторами. Вона може бути класифікована за різними критеріями: напрямом руху (еміграція чи імміграція), тривалістю (тимчасова або постійна), мотиви (економічні, політичні, соціальні), а також за характером потоків (легальні або нелегальні). Такий підхід дозволяє аналізувати багатоаспектність міграційних процесів і створювати більш ефективні механізми управління ними. Напрями міжнародної міграції включають політичну, освітню, трудову, сімейну, інтелектуальну міграцію, а також переміщення осіб між країнами для виїзду чи в'їзду. Усвідомлення сутності цього явища та його класифікація відіграють вирішальну роль у визначенні впливу міграції на економічну, культурну та соціальну сфери, а також у формуванні стратегій управління такими процесами. Оскільки міграція є невід'ємною складовою сучасного світу, її глибокий аналіз і розуміння сприяють створенню умов, що покращують взаємодію всіх учасників міграційних процесів.

У цьому дослідженні мені довелося розглянути, як українські мігранти входять до ринку праці ЄС, враховуючи розвиток теорій міграції. Я запропонував власну інтерпретацію поняття «інтеграція мігрантів у ринок праці ЄС» як сукупності заходів, які держава здійснює для ефективного регулювання міграційних процесів з метою забезпечення сталого економічного зростання, відповідності глобальним викликам і розвитку та конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

Міжнародна міграція зумовлена різноманітними факторами, включаючи економічні, політичні, соціальні та демографічні аспекти. Економічні стимули, такі як рівень заробітної плати, доступність роботи і якість життя, часто стають вирішальними для ухвалення рішення про переїзд. Політичні фактори, серед яких конфлікти, війни, порушення прав людини і характер політичного режиму, також сприяють формуванню міграційних потоків. Соціальні аспекти відіграють значну

роль у процесі ухвалення рішення щодо міграції. Демографічні фактори, такі як народжуваність та структура населення, впливають на міграційні процеси, визначаючи потреби у працівниках і соціальних послугах в різних регіонах.

Міграційні процеси мають складний та багатогранний вплив на економічний розвиток країни, охоплюючи такі сфери, як ринок праці, економічне зростання, споживчий ринок і фінансова система. Ефективне управління цими процесами здатне підвищити конкурентоспроможність держави та сприяти її сталому економічному розвитку. У той же час, неналежне регулювання міграції може призвести до негативних наслідків, наприклад, надмірної залежності від іммігрантів чи втрати кваліфікованих працівників. Глибоке розуміння впливу міграційних процесів дозволяє країні максимально використати їхні переваги та мінімізувати можливі ризики. Інтеграція міграційних аспектів у стратегічне економічне планування є важливим чинником для забезпечення стабільного розвитку та процвітання країни.

Дані свідчать, що українська міграція значно сприяє економічному розвитку Європи. Українські мігранти активно заповнюють потребу в робочій силі в таких секторах, як промисловість, готельно-ресторанний бізнес, будівництво та інших галузях, тим самим сприяючи їхньому прогресу. Їхній внесок у формування ВВП країн ЄС постійно зростає, що підкреслює важливість їхньої участі в економіці. Разом із тим, перенасичення ринку праці дешевою робочою силою може створити конкуренцію для місцевих працівників. У цілому, українська міграція в ЄС відіграє ключову роль у стимулюванні економічного зростання, розвитку різних економічних секторів і зменшенні дефіциту робочої сили.

На основі аналізу наукових теорій міграції було визначено ключові чинники, що впливають на міграційні процеси. Серед них можна виділити: можливості для професійної самореалізації, відповідність між рівнем заробітної плати та вартістю життя, політичну нестабільність, рівень безпеки, платоспроможність населення, наявність заборгованості із виплати заробітної плати, економічний розвиток країни, можливості для підприємництва, а також

умови ведення бізнесу. Усі ці фактори відіграють значну роль у формуванні міграційних потоків.

Українська міграційна криза стала однією з найбільш масштабних та трагічних у сучасній світовій історії. За перші два місяці війни Україну залишили понад 5 мільйонів людей, що становить понад 13% населення країни. Такий значний відтік населення створює серйозні демографічні виклики, які, якщо їх не вирішувати, можуть поставити під загрозу соціально-економічний розвиток держави та навіть її майбутнє. Ця ситуація вимагає оперативних і зважених рішень з боку держави. Водночас, у період активних бойових дій зупинити або сповільнити міграційні потоки неможливо і недоцільно, особливо з огляду на те, що західні регіони країни вже зіткнулися з проблемами, викликаними великим напливом біженців. Однак на цьому етапі надзвичайно важливо впроваджувати моніторингові дослідження, що охоплюють не лише кількісні показники міграції, але й практичні аспекти, потреби та плани мігрантів.

Також важливо розпочати відновлення інфраструктури та комунікацій, проведення реконструкції та ремонту житлових приміщень, а також розробку програм для повернення іммігрантів. Необхідно створити моделі циклічної міграції та механізми, що мотивуватимуть мігрантів до інвестування у розвиток місцевих громад. Збереження позитивного іміджу України на міжнародній арені має ключове значення, оскільки це сприятиме не лише залученню закордонних інвестицій і стабілізації соціально-економічної ситуації після війни, але й посиленню патріотизму серед українців та стимулюватиме їх до роботи на благо національних інтересів.

Співпраця між бізнесом та мігрантами здатна допомогти вирішити проблему нестачі кадрів, а також сприяти впровадженню інноваційних ідей у бізнес-процеси. Ключовим елементом цього процесу є соціальна інтеграція мігрантів, яка може бути забезпечена через організацію мовних курсів і культурних заходів, що полегшують їхнє швидке залучення до життя країни. Важливо також заохочувати підприємницьку діяльність серед мігрантів, підтримуючи створення ними власних бізнесів. Інвестиції в інфраструктуру та освіту, орієнтовані на

потреби мігрантів, допоможуть поліпшити умови їхньої адаптації і посилити їхній потенціал у сфері підприємництва.

У процесі аналізу впливу міграції на соціальний та економічний стан країни було виявлено взаємозв'язок між міграційними потоками населення та соціально-економічним розвитком України. З'ясовано, що соціально-економічні фактори мають багатосторонній характер і впливають на міжнародну міграційну активність. У більшості випадків спостерігається тісний зв'язок між рівнем міжрегіональних міграцій та соціально-економічними показниками розвитку. Водночас залежність між соціально-економічними показниками та міждержавною міграційною активністю є менш вираженою.

Підсумовуючи викладене, можна зазначити, що Україна стикається з негативним міграційним приростом і низьким рівнем соціально-економічного розвитку. Щороку країну залишає все більше громадян, причому значна частина трудових мігрантів переїжджає до країн ЄС. Основними факторами, що сприяють високому відтоку населення та знижують привабливість України для іммігрантів, є недостатньо ефективна міграційна політика та низький рівень життя. Україна не забезпечує належний соціальний захист трудових мігрантів, не створює комфортні умови для їхньої праці, а заробітна плата залишається неконкурентною у порівнянні з країнами Європейського Союзу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біженці в ЄС з України можуть втратити правовий статус через перемир'я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/geopolitics/bizhentsi-yes-ukrayini-mozhut-vtratiti-pravoviy-status-cherez_n2793581
2. Babii, I. (2024). Intehratsiia mihrantiv u miskiyi prostir yak skladova "diplomatii mista" (na prykladi polskykh mist). Journal of Territorial Studies, DonNU. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jts.donnu.edu.ua/article/view/8291>
3. CEPR VoxEU. Як українські мігранти впливають на економіки європейських країн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cepr.org/voxeu/columns/how-ukrainian-migrants-affect-economies-european-countries>.
4. Diaspora Engagement Report: Case Studies and Best Practices for Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icmpd.org/file/download/63970/file/CORE%2520UA%2520Diaspora%2520Engagement%2520Report_UK.pdf
5. Do Russia's attacks on power infrastructure drive forced migration from Ukraine? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icmpd.org/file/download/63554/file/PP%2520Situational%2520Brief%2520Ukraine%2520migration%2520scenarios%2520winter%25202024_EN.pdf
6. Forced Migration from Ukraine: migration scenarios 2.0. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icmpd.org/file/download/60890/file/PB_Forced%2520Migration%2520from%2520Ukraine_EN.pdf
7. ForUm. Українські біженці в ЄС можуть втратити тимчасовий захист. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://for-ua.com/article/1242203>

8. ICMPD Migration Outlook 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.icmpd.org/file/download/63373/file/ICMPD%2520Migration%2520Outlook%25202025.pdf>

9. Inkorr. Українці можуть втратити тимчасовий захист: у Європі зробили важливу заяву. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://inkorr.com/ukrainci-mozut-vtratiti-timcasovij-zahist-u-evropi-zrobili-vazlivu-zaavu-259979>

10. Local networking for the integration of forced migrants: Key insights from the TRAFIG project. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.icmpd.org/file/download/60095/file/Local_networking_for_the_integration_of_forced_migrants_Key_insights_from_the_TRAFIG_project.pdf

11. Mobility and labour dynamics after the EU Year of Skills: Are we fit for the future?. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.icmpd.org/file/download/61629/file/Mobility_and_labour_dynamics_after_the_EU_Year_of_Skills_Are_we_fit_for_the_future.pdf

12. Neue Perspektiven: Arbeitsmarktintegration von geflüchteten Frauen aus der Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.icmpd.org/file/download/63667/file/INTAKE%2520Report_Neue%2520Perspektiven%2520Arbeitsmarktintegration%2520von%2520gef%25C3%25B4chteten%2520Frauen%2520aus%2520der%2520Ukraine.pdf

13. NV. Центральний банк аналізує вплив українських мігрантів на економіку ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://english.nv.ua/business/central-bank-analyzes-impact-of-ukrainian-migrants-on-eu-economy-ukraine-news-50291669.html>.

14. Poland: Funding Opportunities for Polish NGOs. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://data.unhcr.org/en/documents/details/107497>

15. Poland: NGO Forum 2022 - 2025 "Three years Razem" - Final Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://data.unhcr.org/en/documents/details/115410>

16. Politico. Міграційна політика ЄС може перетворитися на гонку на виживання для українців. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/world/observe/mihratsijna-politika-jes-mozhe-peretvoritisja-na-honku-na-vizhivannja-dlja-ukrajintsiv-politico--996275.html>

17. Quality report on European statistics on population and migration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7870049/20708511/KS-01-24-011-EN-N.pdf/cba54d77-60fa-57f0-8f0f-f3bb670ea082?version=2.0&t=1736245757065>

18. RESPONDING TO DISPLACEMENT FROM UKRAINE: Past, present, and future policies. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.icmpd.org/file/download/59200/file/Responding%20to%20displacement%20from%20Ukraine%20Past%20C%20present%20and%20future%20policies.pdf>

19. Scenarios of War and Forced Migration from Ukraine: How many more Ukrainians could flee if Russia wins? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.icmpd.org/file/download/61762/file/PP%20Forced%20Migration%20Policy%20Brief%20EN.pdf>

20. Support programme for local responses to challenges of refugee and migrant integration will expand after achievements in Poland. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.osce.org/odihr/581671>

21. The Role of Ukrainian Diaspora in Crisis Response, Future Return and Reconstruction of Ukraine: Case Study from Germany, Czech Republic and Poland. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icmpd.org/file/download/60826/file/UA_Diaspora_Report_RRR_Project.pdf

22. UN Humanitarian Forecasts for Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unric.org/en/2024-un-humanitarian-forecasts-for-ukraine/>

23. World Migration Report 2024. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-1/what-has-happened-migration>

24. Адамик, Вікторія, and Наталія Стахова. “Трансформація європейської міграційної політики в умовах глобальних і регіональних викликів”. Вісник Економіки, no. 3, Oct. 2022, pp. 137-51, <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.137>.

25. Аровіна, М. (2021). ЕКСПОРТ МОЛОДОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ З УКРАЇНИ ДО ПОЛЬЩІ: ОСНОВНІ ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ ТА РИЗИКИ. Економіка та суспільство, (30). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-3>

26. Біженці з України інтегрувалися на ринку праці ЄС швидше за попередніх мігрантів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://informer.ua/uk/bizhenci-z-ukrajini-integruvalisya-na-rinku-praci-yes-shvidshe-za-poperednih-migrantiv-mvf>

27. Біженці з України: хто вони, скільки їх та як їх повернути. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/%D0%91%D0%86%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%86-%D0%97-%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%98-%D0%A5%D0%A2%D0%9E-%D0%92%D0%9E%D0%9D%D0%98-%D0%A1%D0%9A%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9A%D0%98-%D0%87%D0%A5-%D0%A2%D0%90-%D0%AF%D0%9A-%D0%87%D0%A5-%D0%9F%D0%9E%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%9D%D0%A3%D0%A2%D0%98-0703.pdf>

28. Втеча від війни чи свідомий виїзд. Як змінилася міграція з України і якими будуть її наслідки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c93px84133jo>

29. Європейська комісія. Директива про тимчасовий захист. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://home->

affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_uk

30. Європейська комісія. Регулювання міграції: Прийом біженців з України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_uk

31. Європейський офіс СУП спільно зі Стокгольмською школою економіки організували круглий стіл. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sup.org.ua/news/intehratsiya-ukrayins-kykh-mihrantiv-u-polshchi/>

32. Європейський парламент. Тимчасовий захист для переміщених осіб з України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukraine.europarl.europa.eu/cmsdata/286377/1303202UK.pdf>

33. Європейський центральний банк. Вплив напливу українських біженців на ринок праці Євросони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/focus/2022/html/ecb.ebbox202204_03~c9ddc08308.en.html.

34. Життя та економічне становище мігрантів з України в Польщі – вплив пандемії та війни на характер міграції в Польщі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nbp.pl/wp-content/uploads/2023/04/Raport_Imigranci_UA.pdf

35. Звіт про ситуацію у сфері надання притулку за 2024 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2024-06/2024_Asylum_Report_Executive_Summary_UK.pdf

36. Звіт ринку праці Польщі: польські роботодавці цінують мігрантів з України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pap.pl/ua/ukrainian/news/zvit-rinku-praci-polschi-polski-robotodavci-cinuyut-migrantiv-z-ukraini>

37. Івасечко О., Здоровега М. Проблеми та виклики соціальної політики Європейського Союзу у контексті міграційної кризи. Національний університет “Львівська політехніка”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-](https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/mar/8851/dokument8.pdf)

[paper/2018/mar/8851/dokument8.pdf](https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/mar/8851/dokument8.pdf)

38. ІНТЕГРАЦІЯ МІГРАНТІВ В МІСЦЕВЕ СУСПІЛЬСТВО: УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://dspace.onu.edu.ua/bitstream/123456789/11653/1/91-](https://dspace.onu.edu.ua/bitstream/123456789/11653/1/91-94.pdf)

[94.pdf](https://dspace.onu.edu.ua/bitstream/123456789/11653/1/91-94.pdf)

39. Інтеграція мігрантів у Німеччині: клімат погіршується. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.dw.com/uk/integracia-](https://www.dw.com/uk/integracia-migrantiv-u-nimeccini-klimat-deso-pogirsuetsa/a-71032807)

40. Інтеграція українських мігрантів у європейський ринок праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23072/1/46-50.pdf>

41. Іонін , Є.Є. і Загородний, В.М. 2025. Вплив трудової міграції на ринок праці України в умовах війни та шляхи його відновлення. Економіка і організація управління. (Лют 2025), 20-32. DOI:[https://doi.org/10.31558/2307-](https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.4.3)

42. Конкуренція українців на ринку праці Польщі: основні виклики та перспективи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://truework.info/novyny-za-kordonom/konkurencziya-ukrayincziv-na-rynku-](https://truework.info/novyny-za-kordonom/konkurencziya-ukrayincziv-na-rynku-praczi-polshhi-osnovni-vyklyky-ta-perspektyvy/)

43. Майбутнє трудової міграції в ЄС: прогнози для міжнародного бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.visnyk-](http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/52_2024ua/32.pdf)

44. Мігранти в Європі: причини, масштаби, перспективи розвитку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://migrant.biz.ua/dovidkova/emigracia/myhranty-v-evrope.html>

45. Міграційна політика Європейського Союзу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://doi.org/10.31521/modecon.V39\(2023\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V39(2023)-25)
46. Міграційна політика ЄС: ключові моменти та ідеї на 2024 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://blog.spoko.app/uk/migracijna-politika-ies-kljuchovi-momenti-ta-idei-na-2024-rik/>
47. МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄС: ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПОТОКІВ ТА МЕХАНІЗМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/46/43>
48. Міграція населення України та її вплив на європейський ринок праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/96926/1/Chylibiiska_population_migration.pdf
49. Міжнародна міграція крізь призму її причин та наслідків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/13-15.pdf>
50. Напрямки вдосконалення міграційної політики Європейського Союзу в питаннях інтеграції мігрантів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/316076/306761>
51. Наслідки сучасної міграційної політики Європейського Союзу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nam.kyiv.ua/files/publications/filippova.pdf>
52. ТРАКТУВАННЯ ПОЛЯКАМИ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ (2022–2024 РР.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-18-6>
53. Українська міграція у часи кризи: вимушена і трудова мобільність. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europewb.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/Migr-mobility-ukr.pdf>

54. Українські біженці після трьох років за кордоном. Четверта хвиля дослідження. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ces.org.ua/refugees_fourth_wave/

55. Українці в Європі. Які країни змінили правила для біженців в 2025 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/world/countries/ukrajinski-za-kordonom-novi-pravila-v-yevropi-ta-shcho-zminyuyut-u-2025-roci-50483675.html>

56. Хила, Євгенія. 2024. «МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ У КОНТЕКСТІ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН». Економіка та суспільство, вип. 64 (Червень). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-154>

57. Хто витісняє українців з ринку праці Польщі: статистика та тенденції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://navimigrant.pl/blog/robota/hto-vytisnyaye-ukrayincziv-z-rynku-praczi-polshhi-statystyka-ta-tendencziyi/>

58. Чи зацікавлений ЄС у поверненні біженців в Україну. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/ci-zacikavlenij-evrosouz-u-povernenni-bizenciv-v-ukrainu/a-68153104>

59. ШЛЯХИ ВРЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ: СПРИЙНЯТТЯ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ І ВІДНОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_UKR_Pathways%20for%20Regular%20Migration_Perceptions%20of%20Migrant%20Workers%20and%20Recovery%20in%20Ukraine%20UA_July%202024.pdf

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи

Автор Науковий керівник / Експерт

Акуленко В.Ю.доц. Ольшевська І.П.

підрозділ

кафедра міжнародної економіки

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

15387

Кількість слів

117438

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		4
Інтервали		0
Мікропробіли		0
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		63

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копію тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://drukarnia.com.ua/articles/immigraciya-zrostaye-sho-maye-veliki-ekonomichni-naslidki-TAlba	30 0.19 %
2	https://drukarnia.com.ua/articles/immigraciya-zrostaye-sho-maye-veliki-ekonomichni-naslidki-TAlba	25 0.16 %
3	https://drukarnia.com.ua/articles/immigraciya-zrostaye-sho-maye-veliki-ekonomichni-naslidki-TAlba	23 0.15 %
4	https://drukarnia.com.ua/articles/immigraciya-zrostaye-sho-maye-veliki-ekonomichni-naslidki-TAlba	23 0.15 %